

Βρυξέλλες, 29 Ιανουαρίου 2025
(OR. en)

5721/25

COMPET 46
MI 52
IND 25

ΔΙΑΒΙΒΑΣΤΙΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ

Αποστολέας:	Για τη Γενική Γραμματέα της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, η κα Martine DEPREZ, Διευθύντρια
Ημερομηνία Παραλαβής:	29 Ιανουαρίου 2025
Αποδέκτης:	κα Thérèse BLANCHET, Γενική Γραμματέας του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης
Αριθ. εγγρ. Επιτρ.:	COM(2025) 26 final
Θέμα:	ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ, ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ, ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΚΑΙ ΤΗΝ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ Ετήσια έκθεση για την ενιαία αγορά και την ανταγωνιστικότητα 2025

Διαβιβάζεται συνημμένως στις αντιπροσωπίες το έγγραφο - COM(2025) 26 final.

συνημμ.: COM(2025) 26 final

Βρυξέλλες, 29.1.2025
COM(2025) 26 final

**ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ, ΤΟ
ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ, ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ
ΚΑΙ ΤΗΝ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ**

Ετήσια έκθεση για την ενιαία αγορά και την ανταγωνιστικότητα 2025

{SWD(2025) 11 final} - {SWD(2025) 12 final}

Εισαγωγή

Η ικανότητα της Ευρωπαϊκής Ένωσης να ανταγωνίζεται και να ευδοκimeί στην παγκόσμια οικονομία εν μέσω των σημερινών γεωπολιτικών προκλήσεων είναι απαραίτητη για την ευημερία της Ευρώπης. Στηρίζεται στον σαφή προσδιορισμό των πλεονεκτημάτων και των αδυναμιών της προς υποστήριξη μιας μακρόπνοης στρατηγικής για την αντιμετώπιση των ελλείψεων της, την ενίσχυση των πλεονεκτημάτων της και την αξιοποίηση νέων ευκαιριών.

Στο επίκεντρο της μακροπρόθεσμης ανταγωνιστικότητας της ΕΕ βρίσκεται η ενιαία αγορά, η οποία συγκεντρώνει σχεδόν 450 εκατομμύρια άτομα, 23 εκατομμύρια επιχειρήσεις και ΑΕΠ 17 τρισ. EUR. Κατατάσσει την ΕΕ μεταξύ των τριών μεγαλύτερων οικονομιών στον κόσμο και αντιπροσωπεύει περίπου το ένα έκτο της παγκόσμιας οικονομίας. Ωστόσο, οι επίμονοι φραγμοί στην ενιαία αγορά και η διοικητική επιβάρυνση την εμποδίζουν να αξιοποιήσει πλήρως τις δυνατότητές της. Η πρόοδος στην ολοκλήρωση της ενιαίας αγοράς έχει επιβραδυνθεί, ενώ εξακολουθούν να υπάρχουν φραγμοί, ιδίως για τις υπηρεσίες. Οι επιχειρήσεις, ιδίως οι ΜΜΕ, μεταφέρουν τις δυσκολίες τους όσον αφορά την αντιμετώπιση της διοικητικής επιβάρυνσης και τη συμμόρφωσή τους με τους κυβερνητικούς κανονισμούς. Αυτό δυσχεραίνει την επιχειρηματική δραστηριότητα και μειώνει τις ευκαιρίες επέκτασης των επιχειρήσεων.

Η ανταγωνιστικότητα της οικονομίας της ΕΕ αντιμετωπίζει αυξανόμενες πιέσεις από διάφορες πλευρές. Πλήττεται από διαρθρωτικά υψηλές τιμές ενέργειας και ηλεκτρικής ενέργειας. Οι τελευταίες είναι επί του παρόντος 2-3 φορές υψηλότερες απ' ό,τι στις ΗΠΑ¹. Οι ευρωπαϊκές εταιρείες αντιμετωπίζουν προκλήσεις στις επενδυτικές τους διαδρομές, με δυσκολίες στην εμπορευματοποίηση των ερευνητικών τους αποτελεσμάτων, η οποία παρεμποδίζεται από ανεπαρκείς δημόσιες και ιδιωτικές επενδύσεις στις πλέον υποσχόμενες τεχνολογίες και τομείς. Κατά συνέπεια, η ανάπτυξη και η υιοθέτηση ψηφιακών και άλλων προηγμένων τεχνολογιών υστερούν σε σχέση με ανταγωνιστικές οικονομίες. Η προσφορά ειδικευμένου εργατικού δυναμικού είναι επίσης ανεπαρκής. Λόγω της ολοένα και πιο ασταθούς γεωπολιτικής κατάστασης, επιβάλλεται να δοθεί ιδιαίτερη προσοχή στις στρατηγικές εξαρτήσεις.

Η παραγωγικότητα στην Ευρώπη υστερεί συστηματικά σε σχέση με τις ΗΠΑ, αλλά έχει μεγάλες δυνατότητες κάλυψης της υστέρησης. Η παραγωγικότητα της εργασίας στην ΕΕ, μετρούμενη με το προσαρμοσμένο βάσει της αγοραστικής δύναμης ΑΕΠ ανά ώρα εργασίας, ανέρχεται στο 77,8 % των επιπέδων των ΗΠΑ το 2023 (βλ. γράφημα 1). Το θετικό στοιχείο είναι ότι προηγείται του Ηνωμένου Βασιλείου και της Ιαπωνίας, τόσο από πλευράς επιπέδων όσο και από πλευράς δυναμικής κατά τα τελευταία έτη. Εντός της ΕΕ, αυτός ο μέσος όρος κρύβει ορισμένες διαφορές, ενώ τα κράτη μέλη που προσχώρησαν πιο πρόσφατα συμβαδίζουν με τα επίπεδα των ΗΠΑ.

Η ελκυστικότητα της Ευρώπης ως επιχειρηματικού προορισμού φθίνει. Από το 2008 το ένα τρίτο των αποκαλούμενων «εταιρειών-μονόκερων» αποφάσισαν να μετεγκατασταθούν στο εξωτερικό². Μόνο 4 από τις 50 μεγαλύτερες εταιρείες τεχνολογίας έχουν την έδρα τους

¹ Eurostat· Υπηρεσία Πληροφοριών Ενέργειας (Energy Information Administration — EIA) των ΗΠΑ. Βλ. ενότητα 3.3.

² Πρώην πρωθυπουργός κ. Draghi, «[The future of European competitiveness – A competitiveness strategy for Europe](#)» (Το μέλλον της ευρωπαϊκής ανταγωνιστικότητας — Στρατηγική ανταγωνιστικότητας για την Ευρώπη). Μέρος Α, σ. 2.

στην ΕΕ και καμία από τις πλέον πολύτιμες εταιρείες της ΕΕ δεν έχει δημιουργηθεί από την αρχή έως το τέλος³ κατά τα τελευταία 50 έτη⁴, στοιχείο που σηματοδοτεί την έλλειψη δυναμισμού της αγοράς, το ανεπαρκές κλίμα καινοτομίας και τους μεγάλους φραγμούς για την είσοδο στην αγορά και την επέκταση. Ως εκ τούτου, η εμπιστοσύνη στην ΕΕ ως τόπο επιχειρηματικής εγκατάστασης φθίνει, με αποτέλεσμα οι άμεσες ξένες επενδύσεις να μειώνονται και σημαντικά ποσά των αποταμιεύσεων των νοικοκυριών να επενδύονται αλλού. Ταυτόχρονα, υπάρχουν τεράστιες δυνατότητες αύξησης των επενδύσεων σε τομείς και τεχνολογίες καίριας σημασίας για την ανταγωνιστικότητα της ΕΕ, με βάση τα πλεονεκτήματα της ΕΕ, εάν δημιουργηθεί το κατάλληλο πλαίσιο συνθηκών.

Η ετήσια έκθεση για την ενιαία αγορά και την ανταγωνιστικότητα παρέχει το αναλυτικό πλαίσιο για την πυξίδα ανταγωνιστικότητας, η οποία παρουσιάζεται ταυτόχρονα ως η πρώτη σημαντική πρωτοβουλία της νέας Επιτροπής. Στόχος της έκθεσης είναι να παράσχει διαγνωστική ανάλυση προς υποστήριξη της συμφωνίας για καθαρή βιομηχανία και της στρατηγικής για την ενιαία αγορά. Βασίζεται στις εκθέσεις του πρώην πρωθυπουργού κ. Letta σχετικά με την ενιαία αγορά⁵, του πρώην πρωθυπουργού κ. Draghi σχετικά με την ανταγωνιστικότητα⁶ και του πρώην προέδρου κ. Niinistö σχετικά με την ετοιμότητα⁷. Ανταποκρίνεται δε στις εκκλήσεις των επιχειρήσεων να τεθεί η ανταγωνιστικότητα στο επίκεντρο του θεματολογίου της ΕΕ⁸.

Γράφημα 1: Εξέλιξη της παραγωγικότητας της εργασίας στην ΕΕ και σε άλλες προηγμένες οικονομίες

³ Αντί μέσω συγχωνεύσεων, εξαγορών ή τεχνοβλαστών εδραιωμένων επιχειρήσεων.

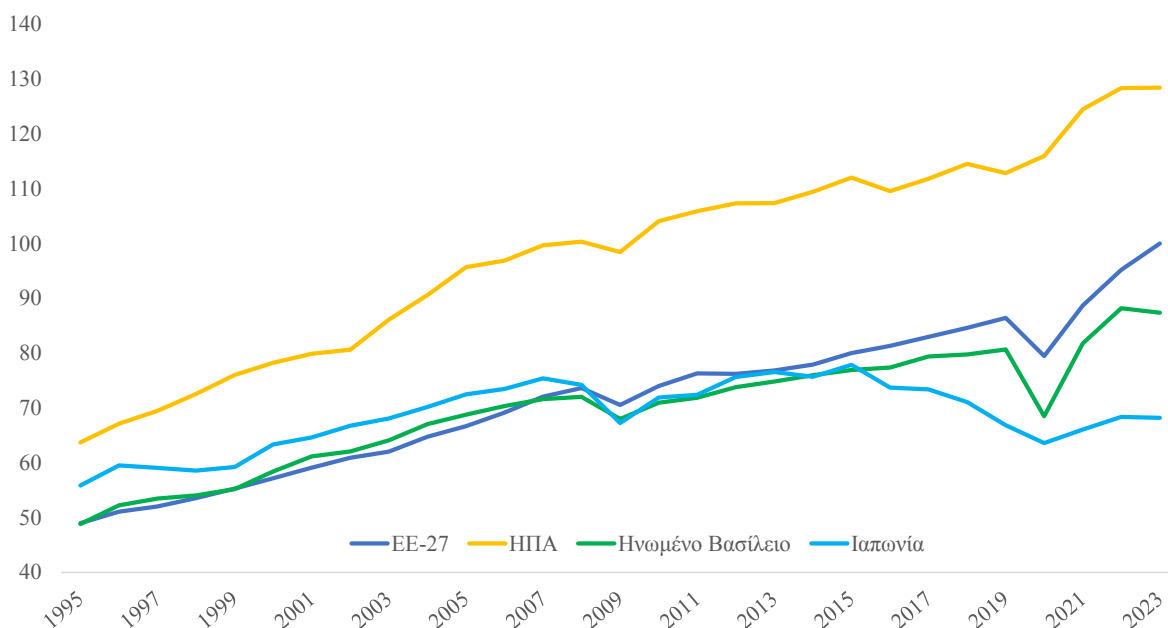
⁴ Πρώην πρωθυπουργός κ. Draghi, «[The future of European competitiveness – A competitiveness strategy for Europe](#)» (Το μέλλον της ευρωπαϊκής ανταγωνιστικότητας — Στρατηγική ανταγωνιστικότητας για την Ευρώπη). Μέρος Α, σ. 10.

⁵ Πρώην πρωθυπουργός κ. Letta, «[Much more than a Market](#)» (Πολύ περισσότερο από μια απλή αγορά).

⁶ Πρώην πρωθυπουργός κ. Draghi, «[The future of European competitiveness – A competitiveness strategy for Europe](#)» (Το μέλλον της ευρωπαϊκής ανταγωνιστικότητας — Στρατηγική ανταγωνιστικότητας για την Ευρώπη).

⁷ Πρώην πρόεδρος κ. Niinistö, «[Enhancing the European Union's Resilience for Future Uncertainties](#)» (Ενίσχυση της ανθεκτικότητας της Ευρωπαϊκής Ένωσης σε μελλοντικές αβεβαιότητες).

⁸ Μεταξύ των εκκλήσεων της επιχειρηματικής κοινότητας περιλαμβάνεται, για παράδειγμα, η [διακήρυξη της Αμβέρσας για μια ευρωπαϊκή βιομηχανική συμφωνία](#) (Antwerp Declaration for a European Industrial Deal).

Πηγή: Βάση δεδομένων AMECO. Κατά κεφαλήν ΑΕΠ σε ισοτιμίες αγοραστικής δύναμης (ΙΑΔ) ανά δεδουλευμένη ώρα. Οι τιμές αναπροσαρμόστηκαν με την ΕΕ να αντιστοιχεί σε 100 το 2023.

Με τους 22 βασικούς δείκτες επιδόσεων (ΒΔΕ) που εξετάζει⁹, η έκθεση αναλύει τις βασικές κινητήριες δυνάμεις της μακροπρόθεσμης ανταγωνιστικότητας και παραγωγικότητας της ΕΕ, καθώς και την κατάσταση της ενιαίας αγοράς. Παρέχει μια βάση συζήτησης με τα κράτη μέλη και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, καθιστώντας δυνατό τον απολογισμό της ενιαίας αγοράς και της ανταγωνιστικότητας της ΕΕ στο πλαίσιο ετήσιας επισκόπησης της προόδου¹⁰, κατόπιν αιτήματος του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου¹¹ με βάση την ανακοίνωση του 2023 για τη μακροπρόθεσμη ανταγωνιστικότητα της ΕΕ¹². Υποστηρίζεται από δύο έγγραφα εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής που παρέχουν πρόσθετη κάλυψη και ανάλυση δεδομένων σχετικά με τους ΒΔΕ, επισκόπηση των μέτρων ανθεκτικότητας από βασικούς παγκόσμιους εταίρους και παρακολούθηση των βιομηχανικών οικοσυστημάτων. Τα στοιχεία αυτά συμπληρώνονται από τον πίνακα αποτελεσμάτων για την ενιαία αγορά και την ανταγωνιστικότητα, ο οποίος περιλαμβάνει 150 επιπλέον δείκτες¹³.

Η έκθεση προσδιορίζει τα πλεονεκτήματα που πρέπει να αξιοποιηθούν και τις αδυναμίες που πρέπει να αντιμετωπιστούν. Ξεκινάει με την αξιολόγηση της λειτουργίας της ενιαίας αγοράς και, στη συνέχεια, πραγματοποιεί τον απολογισμό της ανταγωνιστικότητας της ΕΕ με βάση τους τρεις άξονες της πυξίδας ανταγωνιστικότητας. Εξετάζει την πρόοδο της ΕΕ όσον αφορά τη γεφύρωση του χάσματος καινοτομίας. Στη συνέχεια, η έκθεση παρουσιάζει επίσης την τρέχουσα κατάσταση όσον αφορά τους παράγοντες που προωθούν την απανθρακοποίηση της βιομηχανίας και τις επενδύσεις. Τέλος, η έκθεση εξετάζει την πρόοδο όσον αφορά την ενίσχυση της οικονομικής ασφάλειας και τη μείωση των εξαρτήσεων.

⁹ Η φετινή έκδοση της έκθεσης συμπληρώνει τους 17+2 ΒΔΕ της ετήσιας έκθεσης για την ανταγωνιστικότητα και την ενιαία αγορά του 2024 με έναν περιορισμένο αριθμό προσθηκών για την εμβάθυνση της ανάλυσης σε τομείς ζωτικής σημασίας.

¹⁰ [Ανακοίνωση με τίτλο «30 χρόνια ενιαίας αγοράς» \[COM\(2023\) 162\]](#).

¹¹ [Στα συμπεράσματα του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου του Δεκεμβρίου του 2022](#) ζητήθηκε από την Επιτροπή να παρουσιάσει μια στρατηγική σε επίπεδο ΕΕ για την τόνωση της ανταγωνιστικότητας και της παραγωγικότητας.

¹² [Ανακοίνωση με τίτλο «Μακροπρόθεσμη ανταγωνιστικότητα της ΕΕ: προοπτικές μετά το 2030» \[COM\(2023\) 168\]](#).

¹³ Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Πίνακας αποτελεσμάτων της ενιαίας αγοράς.

ΕΝΟΤΗΤΑ 1 — Λειτουργική ενιαία αγορά

ΒΔΕ	Τι μετράται	Στόχος	Τελευταία τιμή για την
ΒΔΕ 1: Παραγωγικότητα της εργασίας	ΑΕΠ ανά δεδουλευμένη ώρα, εκφρασμένο σε ΙΑΔ		77,8 % του επιπέδου των ΗΠΑ (2023) 74,2 % του επιπέδου των ΗΠΑ (2022)
ΒΔΕ 2: Ολοκλήρωση της ενιαίας αγοράς	Ποσοστό του ΑΕΠ της ΕΕ που αντιπροσωπεύει το εμπόριο μεταξύ των κρατών μελών της ΕΕ		23,8 % για τα αγαθά (2023) 26,0 % για τα αγαθά (2022) 7,6 % για τις υπηρεσίες (2023) 7,8 % για τις υπηρεσίες (2022)
ΒΔΕ 3: Έλλειμμα συμμόρφωσης	Ποσοστό των οδηγιών της ΕΕ για την ενιαία αγορά που έχουν μεταφερθεί από τα κράτη μέλη στο εθνικό δίκαιο για τις οποίες η Επιτροπή έχει κινήσει διαδικασίες επί παραβάσει λόγω μη ορθής μεταφοράς	< 0,5 %	0,9 % (2024) 1,1 % (2023)
ΒΔΕ 4: Ευκολία κανονιστικής συμμόρφωσης	Ευκολία κανονιστικής συμμόρφωσης, με βάση τα δεδομένα έρευνας όπου οι επιχειρήσεις απάντησαν στην ερώτηση: «Πόσο εύκολο είναι για τις επιχειρήσεις στη χώρα σας να συμμορφώνονται με τους κυβερνητικούς κανονισμούς και τις διοικητικές απαιτήσεις (π.χ. άδειες, υποβολή εκθέσεων, νομοθεσία); (1 = εξαιρετικά πολύπλοκο· 7 = εξαιρετικά εύκολο)» στην έρευνα για τον παγκόσμιο δείκτη ανταγωνιστικότητας του Παγκόσμιου Οικονομικού Φόρουμ.		3,87 (2023) 3,80 (2022)

Υπόμνημα	Βελτίωση	Σταθερή κατάσταση	Επιδείνωση
----------	----------	-------------------	------------

Η εύρυθμη λειτουργία της ενιαίας αγοράς αποτελεί τον βασικό παράγοντα που ενισχύει την αύξηση της παραγωγικότητας, καθώς παρέχει μεγάλη δεξαμενή ζήτησης και διαφοροποιημένες πηγές εφοδιασμού. Προσφέρει ευρεία κλίμακα για τις επιχειρήσεις, ώστε να καινοτομούν και να αναπτύσσονται. Ένα από τα θεμελιώδη πλεονεκτήματά της είναι το σταθερό περιβάλλον που βασίζεται στο κράτος δικαίου. Ο σεβασμός του κράτους δικαίου είναι κομβικής σημασίας για τη λειτουργία της ενιαίας αγοράς, παρέχοντας σταθερό περιβάλλον λειτουργίας που προσδίδει στην ΕΕ και στα κράτη μέλη της παγκόσμιο ανταγωνιστικό πλεονέκτημα. Το κράτος δικαίου διασφαλίζει ένα επιχειρηματικό περιβάλλον στο οποίο οι νόμοι εφαρμόζονται αποτελεσματικά και ομοιόμορφα, όπου οι επιχειρήσεις μπορούν να δραστηριοποιούνται σε άλλο κράτος μέλος επί ίσοις όροις με τις τοπικές εταιρείες, ενώ οι προϋπολογισμοί δαπανώνται σε διαφανή και αντικειμενική βάση.

Η ολοκλήρωση της ενιαίας αγοράς σημειώνει πρόοδο, καθώς το ενδοενωσιακό εμπόριο καταγράφει ανοδικές τάσεις τις τελευταίες δεκαετίες. Το διασυννοριακό εμπόριο αγαθών εντός της ΕΕ αυξήθηκε από λίγο περισσότερο από 20 % του ΑΕΠ της ΕΕ το 2018 σε 23,8 % σήμερα (ΒΔΕ 2). Η κατάσταση όσον αφορά την ολοκλήρωση των υπηρεσιών είναι λιγότερο ξεκάθαρη —αυξήθηκε με πολύ βραδύτερους ρυθμούς και από πολύ χαμηλότερα επίπεδα, από περίπου 7 % του ΑΕΠ σε 7,8 % κατά την ίδια περίοδο. Το 2023 παρατηρήθηκε σημαντική

πτώση για τα αγαθά και μικρή μείωση για τις υπηρεσίες¹⁴, αλλά εξακολουθεί να είναι πολύ πάνω από τα επίπεδα προ της πανδημίας. Σημαντικό μέρος της πρόσφατης μείωσης της αξίας του εμπορίου αγαθών μπορεί να αποδοθεί στην πτώση των τιμών της ενέργειας, η οποία οδήγησε σε υποχώρηση των τιμών των αγαθών που διατέθηκαν στο εμπόριο, παρότι σημειώθηκε επίσης μείωση των πραγματικών όγκων. Ίσως να είναι πολύ νωρίς για να εξαχθεί οριστικό συμπέρασμα σχετικά με αυτές τις τάσεις· περαιτέρω αποδεικτικά στοιχεία θα προκύψουν από μελλοντικά δεδομένα.

1.1 Φραγμοί στην ενιαία αγορά

Με την πάροδο των ετών, η ΕΕ έχει άρει πολλούς φραγμούς στο εμπόριο στην ενιαία αγορά, αλλά ταυτόχρονα εξακολουθούν να εμφανίζονται νέοι φραγμοί και πηγές κατακερματισμού. Το εργαλείο παρακολούθησης των φραγμών στην ενιαία αγορά¹⁵, καθώς και αναλύσεις της ευρωπαϊκής στρογγυλής τράπεζας για τη βιομηχανία¹⁶, της EuroChambres¹⁷ και άλλων ενδιαφερόμενων μερών, αποκαλύπτουν μια τάση αύξησης των φραγμών. Η παρακολούθηση από διαφορετικές οπτικές γωνίες είναι απαραίτητη προκειμένου να προσδιοριστεί η κατάλληλη αντιμετώπιση σε επίπεδο πολιτικής για τη μείωση των εν λόγω φραγμών.

Όσον αφορά τις υπηρεσίες, η ενιαία αγορά παραμένει κατακερματισμένη λόγω συνδυασμού κανονιστικών και διοικητικών φραγμών. Οι σημαντικότεροι κανονιστικοί φραγμοί περιλαμβάνουν τις νομικές απαιτήσεις σχετικά με την πρόσβαση σε νομοθετικά κατοχυρωμένα επαγγέλματα και σχετικά με τις εταιρείες που μπορούν να παρέχουν υπηρεσίες, παράλληλα με τις αποκλίνουσες εργατικές και φορολογικές νομοθεσίες. Οι διοικητικοί φραγμοί περιλαμβάνουν τις πολύπλοκες απαιτήσεις υποβολής δηλώσεων για την απόσπαση εργαζομένων και την πιστοποίηση της κάλυψης κοινωνικής ασφάλισης. Η πολυπλοκότητα του εταιρικού δικαίου και οι αποκλίσεις μεταξύ των κανόνων που ισχύουν στα διάφορα κράτη μέλη κατά τη σύσταση νέας επιχείρησης ή την καταχώριση θυγατρικής εξακολουθούν να αποτελούν φραγμό για τις υπηρεσίες που εξαρτώνται από την εγγύτητα με τους πελάτες τους.

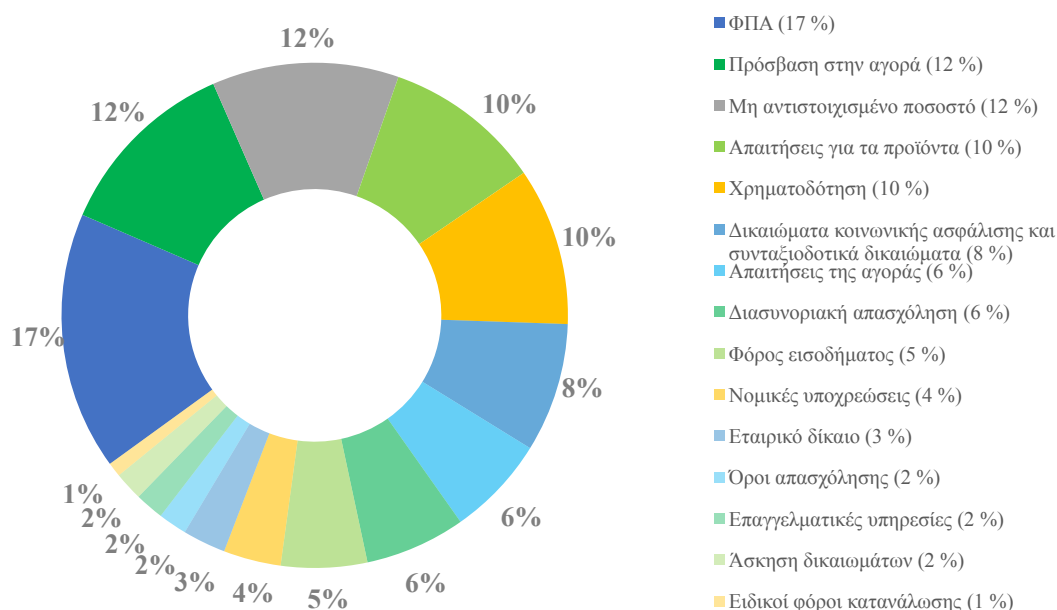
¹⁴ Εκτός από τις σαφείς επιπτώσεις στις τιμές, υπάρχουν διάφοροι λόγοι που ενδέχεται να έχουν παρεμποδίσει το ενδοεθνικό εμπόριο, μεταξύ των οποίων συγκαταλέγονται η αυξανόμενη σημασία των παγκόσμιων αξιακών αλυσίδων, οι γεωπολιτικές εντάσεις, οι διαρθρωτικές αλλαγές στην οικονομία της ΕΕ, όπως η πτώση του τομέα της μεταποίησης και η άνοδος του τομέα των υπηρεσιών, η απόφαση του Ηνωμένου Βασιλείου να αποχωρήσει από την ΕΕ, καθώς και οι επίμονοι φραγμοί στο εμπόριο και στις επενδύσεις, όπως οι μη δασμολογικοί φραγμοί και οι κανονιστικές διαφορές.

¹⁵ Το εργαλείο παρακολούθησης των φραγμών στην ενιαία αγορά είναι ένα εργαλείο που δημιουργήθηκε βάσει του [κανονισμού για την ενιαία ψηφιακή θύρα](#) με στόχο τη συλλογή δεδομένων από πολίτες και επιχειρήσεις σχετικά με τα εμπόδια στην ενιαία αγορά: [Single Market Barriers Tracker](#) (Εργαλείο παρακολούθησης των φραγμών στην ενιαία αγορά).

¹⁶ [Single Market - Compendium of obstacles - 13 Feb 2024](#) (Ενιαία αγορά — Επισκόπηση εμποδίων — 13 Φεβρουαρίου 2024).

¹⁷ Eurochambres Single Market Survey: [Overcoming obstacles, developing solutions](#) (Έρευνα της Eurochambres για την ενιαία αγορά: Υπέρβαση των εμποδίων, ανάπτυξη λύσεων).

Γράφημα 2: Αναφερόμενοι φραγμοί ανά κατηγορίες, με κατανομή μεταξύ των κορυφαίων 15.

Πηγή: Εργαλείο παρακολούθησης των φραγμών στην ενιαία αγορά, με χρήση του ιστοτόπου «Η Ευρώπη σου», έρευνας ανατροφοδότησης για τις MME, δεδομένων του δικτύου SOLVIT και της υπηρεσίας «Η Ευρώπη σου — Συμβουλές» (YEA), μεταξύ 2022 και Οκτωβρίου του 2024.

Η διασυνοριακή κυκλοφορία των εμπορευμάτων εντός της ΕΕ συχνά αντιμετωπίζει διάφορα είδη φραγμών, όπως καταδεικνύεται από τα δεδομένα του εργαλείου παρακολούθησης των φραγμών στην ενιαία αγορά. Για παράδειγμα, οι εθνικές απαιτήσεις για τη συσκευασία και την επισήμανση υποχρεώνουν τους παραγωγούς να κατασκευάζουν προϊόντα ειδικά προσαρμοσμένα σε συγκεκριμένα κράτη μέλη —αντί να εξυπηρετούν ολόκληρη την ενιαία αγορά. Η πρόσβαση των εμπορευμάτων στην αγορά βρίσκεται επίσης υπό πίεση λόγω νομικών και διοικητικών φραγμών εισόδου, συμπεριλαμβανομένης της απόκτησης εγκρίσεων και αδειών. Οι μη κανονιστικοί φραγμοί, όπως οι εδαφικοί περιορισμοί της προσφοράς¹⁸, αναφέρονται τακτικά από τα ενδιαφερόμενα μέρη (βλ. ενότητα 1.4 κατωτέρω σχετικά με την ελεύθερη κυκλοφορία των εμπορευμάτων). Ένα από τα εμπόδια για τα εμπορεύματα είναι ο τρόπος με τον οποίο η πρόσβαση στην αγορά μειώνεται λόγω των απαιτήσεων των καθεστώτων διευρυμένης ευθύνης του παραγωγού. Οι απαιτήσεις της αγοράς που καθορίζονται από τα κράτη μέλη για την αμοιβαία αναγνώριση μη εναρμονισμένων εμπορευμάτων και την εξαγωγή, μεταφορά και χρήση δευτερογενών υλικών έχουν επίσης κατακεραματίσει περαιτέρω την ενιαία αγορά. Στο γράφημα 2 παρέχεται επισκόπηση των 15 κύριων φραγμών, όπως αναφέρονται στο εργαλείο παρακολούθησης φραγμών στην ενιαία αγορά.

1.2 Εφαρμογή και επιβολή της νομοθεσίας στην ενιαία αγορά

Τα κράτη μέλη της ΕΕ και η Επιτροπή μοιράζονται την ευθύνη για την επιβολή της νομοθεσίας της ΕΕ, συμπεριλαμβανομένων της διασφάλισης της συμμόρφωσης με τους κανόνες της ενιαίας αγοράς και της επιβολής των δικαιωμάτων των πολιτών. Το έργο της Επιτροπής για τη διασφάλιση της συμμόρφωσης συνδυάζει τρεις βασικές πτυχές: ενίσχυση της

¹⁸ Οι εδαφικοί περιορισμοί της προσφοράς είναι φραγμοί που επιβάλλονται από ιδιώτες προμηθευτές στην αλυσίδα εφοδιασμού, οι οποίοι μπορούν να επηρεάσουν τους εμπόρους λιανικής ή χονδρικής πώλησης. Η πρακτική αυτή μπορεί να παρακωλύει ή να περιορίζει την ικανότητα των εμπόρων λιανικής ή χονδρικής πώλησης να προμηθεύονται εμπορεύματα από άλλες χώρες της ΕΕ πέραν εκείνης στην οποία έχουν την έδρα τους και/ή να τους εμποδίζει να διανέμουν (δηλαδή να μεταπωλούν) εμπορεύματα σε άλλες χώρες της ΕΕ πέραν εκείνης στην οποία έχουν την έδρα τους.

πρόληψης των φραγμών, συνεργασία με τα κράτη μέλη και διορθωτικά μέτρα επιβολής της νομοθεσίας.

Όσον αφορά την προληπτική πτυχή της επιβολής της νομοθεσίας, η Επιτροπή συνεργάζεται στενά με τα κράτη μέλη για να διασφαλίσει την αποτελεσματική εφαρμογή των υφιστάμενων μηχανισμών κοινοποίησης και τη διαφάνειά τους. Ανταποκρινόμενη στο αίτημα των κρατών μελών, η Επιτροπή δρομολόγησε και αναπτύσσει περαιτέρω την ενιαία θυρίδα κοινοποίησης, μια επιγραμμική πλατφόρμα που παρέχει επισκόπηση και απλή πρόσβαση σε διάφορες διαδικασίες κοινοποίησης που απορρέουν από την τομεακή νομοθεσία και αφορούν την ενιαία αγορά.

Η ειδική ομάδα για την επιβολή των κανόνων της ενιαίας αγοράς (SMET) προάγει το αίσθημα κοινής ευθύνης μεταξύ της Επιτροπής και των κρατών μελών, για την ορθή εφαρμογή των κανόνων της ΕΕ και τη συνεργασία για την αντιμετώπιση συγκεκριμένων φραγμών στην ενιαία αγορά. Η έκθεση της SMET¹⁹ παρέχει ολοκληρωμένη επισκόπηση. Παραδείγματα των αποτελεσμάτων που επιτεύχθηκαν την τελευταία διετία είναι η άρση περισσότερων από 90 διοικητικών φραγμών στην αδειοδότηση έργων αιολικής και ηλιακής ενέργειας και η στήριξη για τη θέσπιση πέντε ορθών πρακτικών αδειοδότησης που συμβάλλουν στην αύξηση των επενδύσεων σε ανανεώσιμη ενέργεια. Η συνεργασία στο πλαίσιο της SMET μείωσε επίσης τις διακρίσεις λόγω IBAN σε πέντε τομείς (φόροι, κοινωνικές παροχές, συντάξεις, πληρωμές υγειονομικής περίθαλψης και τηλεπικοινωνίες). Ο προσδιορισμός νέων έργων SMET σε άλλους τομείς, όπως οι ψηφιακές υπηρεσίες, οι απαιτήσεις συσκευασίας και επισήμανσης, καθώς και η αμοιβαία αναγνώριση, βρίσκεται σε εξέλιξη²⁰.

Όσον αφορά τη διορθωτική πτυχή της επιβολής της νομοθεσίας στην ενιαία αγορά, η κατάσταση εμφανίζει σταθερή βελτίωση. Σύμφωνα με τον πίνακα αποτελεσμάτων της ενιαίας αγοράς²¹, παρατηρείται περαιτέρω μείωση του αριθμού των διαδικασιών επί παραβάσει σχετικά με την ενιαία αγορά (– 6 % κατά το προηγούμενο έτος) τις οποίες κίνησε η Επιτροπή κατά κρατών μελών της ΕΕ επειδή δεν εφάρμοσαν ορθά τη νομοθεσία της ΕΕ²². Ο αριθμός των παραβάσεων ανά κράτος μέλος ποικίλλει σημαντικά και οι τομείς τους οποίους αφορούν οι περισσότερες υποθέσεις παράβασης των κανόνων της ενιαίας αγοράς είναι το περιβάλλον (35 %), οι μεταφορές (17 %) και η ενέργεια (12 %). Η Επιτροπή συνεχίζει επίσης τη δράση της όσον αφορά την επιβολή της ενωσιακής νομοθεσίας περί ανταγωνισμού κατά της αντισταγωνιστικής συμπεριφοράς εταιρειών η οποία δημιουργεί φραγμούς στην ορθή λειτουργία της ενιαίας αγοράς. Σύμφωνα με το Δικαστήριο, οι ιδιώτες μπορούν να αξιώσουν χρηματική αποζημίωση εάν ένα κράτος μέλος παραβιάζει σοβαρά το δίκαιο της ΕΕ.

Το έλλειμμα συμμόρφωσης υποχωρεί με αργούς ρυθμούς σε σχέση με τα προηγούμενα υψηλά επίπεδα, αλλά εξακολουθεί να απέχει από την τιμή-στόχο της ΕΕ²³. Αυτό υπολογίζεται ως το ποσοστό των οδηγιών της ΕΕ για την ενιαία αγορά που έχουν μεταφερθεί από τα κράτη μέλη στο εθνικό δίκαιο για τις οποίες η Επιτροπή έχει κινήσει διαδικασίες επί παραβάσει λόγω μη ορθής μεταφοράς (ΒΔΕ 3). Το έλλειμμα συμμόρφωσης, αφού αυξήθηκε

¹⁹ [Ευρωπαϊκή Επιτροπή, έκθεση της SMET.](#)

²⁰ [Έκθεση της SMET.](#)

²¹ [Πίνακας αποτελεσμάτων της ενιαίας αγοράς.](#)

²² [Πίνακας αποτελεσμάτων της ενιαίας αγοράς.](#) Έχει επιτευχθεί μείωση των εκκρεμών υποθέσεων επί παραβάσει παρά το γεγονός ότι κινήθηκαν 25 % περισσότερες νέες υποθέσεις σε σύγκριση με την προηγούμενη περίοδο αναφοράς (αύξηση σε 172 από 138).

²³ Ευρωπαϊκή Επιτροπή — [Πίνακας αποτελεσμάτων της ενιαίας αγοράς.](#)

σημαντικά από 0,8 % το 2018 στη μέγιστη τιμή του 1,4 % το 2020, υποχωρεί πλέον με αργούς ρυθμούς, φτάνοντας στο 0,9 % το 2023. Ωστόσο, παραμένει πολύ πάνω από τον ενωσιακό στόχο του 0,5 %.

Ο κανονισμός για κατάσταση έκτακτης ανάγκης της εσωτερικής αγοράς και για την ανθεκτικότητα της εσωτερικής αγοράς²⁴ ενισχύει την ετοιμότητα και την αντιμετώπιση κρίσεων με την αντιμετώπιση των διαταραχών στις αλυσίδες εφοδιασμού και με τη βελτίωση του συντονισμού μεταξύ των κρατών μελών. Η Επιτροπή εφαρμόζει σχέδια έκτακτης ανάγκης, συμπεριλαμβανομένων προσομοιώσεων κρίσεων και ενισχυμένων εργαλείων επικοινωνίας, για τη διασφάλιση της απρόσκοπτης λειτουργίας της ενιαίας αγοράς για τους πολίτες, τις επιχειρήσεις και τις κυβερνήσεις.

1.3 Διασυνοριακή παροχή υπηρεσιών στην ενιαία αγορά

Ο τομέας των υπηρεσιών αντιπροσωπεύει περίπου το 70 % του ΑΕΠ και της απασχόλησης στην ΕΕ²⁵, ωστόσο η ενιαία αγορά υπηρεσιών εξακολουθεί να καταγράφει επιδόσεις κατώτερες των δυνατοτήτων της. Το εμπόριο διασυνοριακών υπηρεσιών είναι λιγότερο από το ένα τρίτο του εμπορίου αγαθών²⁶ και, σε αντίθεση με τα αγαθά, δεν είναι υψηλότερο από το εμπόριο υπηρεσιών με τρίτες χώρες. Η αύξηση της παραγωγικότητας της εργασίας στον τομέα των υπηρεσιών παραμένει επίσης χαμηλή²⁷ και επηρεάζει αρνητικά την ανταγωνιστικότητα τόσο του ίδιου του τομέα των υπηρεσιών όσο και των μεταποιητικών βιομηχανιών της ΕΕ, καθώς ο τομέας των υπηρεσιών παρέχει σχεδόν το 40 % της προστιθέμενης αξίας στον τομέα της μεταποίησης²⁸.

Σύμφωνα με την οδηγία για τις υπηρεσίες, η οποία αποσκοπεί στην άρση των εμποδίων στις επενδύσεις και στο εμπόριο διασυνοριακών υπηρεσιών, τα κράτη μέλη διαθέτουν σημαντική ελευθερία να καθορίζουν τους δικούς τους κανόνες. Αυτό οδηγεί σε μεγάλη ποικιλία εθνικών κανόνων. Παρότι συγκεκριμένες εθνικές απαιτήσεις μπορεί να είναι δικαιολογημένες και αναλογικές για την επίτευξη θεμιτών στόχων δημόσιου συμφέροντος, επιβάλλουν φραγμούς στους επαγγελματίες και στις εταιρείες που επιθυμούν να προσφέρουν υπηρεσίες σε άλλα κράτη μέλη της ΕΕ. Η Επιτροπή εκτιμά ότι, παρά την αρχική μείωση των κανονιστικών φραγμών μετά τη μεταφορά της οδηγίας για τις υπηρεσίες στο εθνικό δίκαιο, περίπου το 60 % αυτών των φραγμών είναι του ίδιου τύπου με εκείνους που υπήρχαν προ εικοσαετίας²⁹, με περιορισμένη εφαρμογή αμοιβαίας αναγνώρισης.

²⁴ [Κανονισμός για κατάσταση έκτακτης ανάγκης της εσωτερικής αγοράς και για την ανθεκτικότητα της εσωτερικής αγοράς.](#)

²⁵ [Πίνακας αποτελεσμάτων της ενιαίας αγοράς, «Access to Services and Services Markets»](#) (Πρόσβαση σε υπηρεσίες και αγορές υπηρεσιών).

²⁶ Αυτό οφείλεται κυρίως στους φραγμούς που αναφέρονται στην ενότητα 1.1 ανωτέρω, όπως η νομοθετική κατοχύρωση επαγγελμάτων και η ρύθμιση εταιρειών που μπορούν να παρέχουν υπηρεσίες, οι αποκλίνουσες εργατικές και φορολογικές νομοθεσίες, οι πολύπλοκες απαιτήσεις υποβολής δηλώσεων για την απόσπαση εργαζομένων και η πιστοποίηση της κάλυψης κοινωνικής ασφάλισης.

²⁷ [ΕΚΤ, Eurostat](#), η αύξηση της παραγωγικότητας της εργασίας στην ΕΕ στον τομέα των υπηρεσιών είναι χαμηλότερη απ' ό,τι στον τομέα της μεταποίησης (0,96 % έναντι 1,55 % κατά την περίοδο 2010-2019). Η αύξηση της ωριαίας παραγωγικότητας της εργασίας στην ΕΕ στον τομέα των υπηρεσιών υστερεί επίσης σε σχέση με τις ΗΠΑ (αύξηση κατά 3,8 % έναντι 12,4 % κατά την περίοδο 2019-2024).

²⁸ Κοινοπραξία ECSIP, Study on the relation between industry and services in terms of productivity and value creation (Μελέτη σχετικά με τη σχέση μεταξύ βιομηχανίας και υπηρεσιών όσον αφορά την παραγωγικότητα και τη δημιουργία αξίας).

²⁹ [30 years of single market – taking stock and looking ahead](#) (30 χρόνια ενιαίας αγοράς — απολογισμός και μελλοντικές προοπτικές): [Business Europe. Examples of Single Market barriers for businesses-2023](#) (Παραδείγματα φραγμών της ενιαίας αγοράς για τις επιχειρήσεις) — 2023.

Οι τομείς των υπηρεσιών, όπως οι κατασκευές και το λιανικό εμπόριο, είναι σημαντικοί από οικονομική άποψη, αλλά σημειώνουν επιδόσεις κατώτερες των δυνατοτήτων τους³⁰. Η προσφορά νέων κατοικιών και η ανακαίνιση του κτιριακού δυναμικού της Ευρώπης επιβραδύνονται από ένα πολύπλοκο κανονιστικό και διοικητικό περιβάλλον με μεγάλες αποκλίσεις, όχι μόνο μεταξύ κρατών μελών αλλά και εντός των κρατών μελών, στοιχείο που περιορίζει τη διασυνοριακή παροχή κατασκευαστικών υπηρεσιών. Άλλα παραδείγματα περιλαμβάνουν τους περιορισμούς στην εγκατάσταση καταστημάτων λιανικής και στις καθημερινές δραστηριότητες λιανικής πώλησης, που λειτουργούν ως σημαντική τροχοπέδη για τη διαμόρφωση ενός τομέα λιανικής με καλύτερες επιδόσεις και με δευτερογενείς συνέπειες σε ολόκληρη την αλυσίδα εφοδιασμού και στους καταναλωτές.

Τα κράτη μέλη περιορίζουν την πρόσβαση σε περισσότερα από 5 700 νομοθετικά κατοχυρωμένα επαγγέλματα στην ΕΕ³¹, τα οποία αντιπροσωπεύουν περίπου το 22 % του εργατικού δυναμικού³². Το ποσοστό του εργατικού δυναμικού σε νομοθετικά κατοχυρωμένα επαγγέλματα διαφέρει σημαντικά μεταξύ των κρατών μελών, καθώς κυμαίνεται από 14 % στη Δανία έως 33 % στη Γερμανία³³. Η νομοθετική κατοχύρωση των επαγγελμάτων μπορεί μεν να προστατεύει στόχους γενικού συμφέροντος, αλλά με το τίμημα ότι δεν επιτρέπει στους ημεδαπούς και σε άλλους πολίτες της ΕΕ να ασκούν τα εν λόγω επαγγέλματα, παρά μόνο εάν πληρούν τις απαιτήσεις του εθνικού δικαίου. Από την εξέταση ενός συνόλου επαγγελματιών που συνήθως προσλαμβάνονται από εταιρείες ως εξωτερικοί πάροχοι υπηρεσιών, όπως λογιστές, αρχιτέκτονες, πολιτικοί μηχανικοί και δικηγόροι, προκύπτει ότι ο βαθμός του περιορισμού ποικίλλει σημαντικά, με ορισμένα κράτη μέλη να μην επιβάλλουν περιορισμούς, ενώ άλλα να περιορίζουν σε μεγάλο βαθμό τη δυνατότητα των αλλοδαπών υπηκόων να ασκήσουν το επάγγελμα³⁴.

Όταν ένα κράτος μέλος κατοχυρώνει νομοθετικά ένα επάγγελμα, οι πολίτες άλλων κρατών μελών υποχρεούνται να υποβληθούν σε διαδικασία αναγνώρισης των επαγγελματικών προσόντων τους. Χάρη στις διαδικασίες που θεσπίστηκαν στο πλαίσιο της οδηγίας σχετικά με την αναγνώριση των επαγγελματικών προσόντων³⁵, επιτεύχθηκε θετικό αποτέλεσμα σε ποσοστό άνω του 90 % επί συνόλου σχεδόν 1 εκατομμυρίου αιτήσεων αναγνώρισης³⁶. Ωστόσο, οι πολίτες αντιμετωπίζουν πρακτικά προβλήματα όταν προσπαθούν να εξασφαλίσουν την αναγνώριση των επαγγελματικών τους προσόντων³⁷. Μια επίμονη πρόκληση είναι επίσης η αργή και αναποτελεσματική αναγνώριση των προσόντων των υπηκόων τρίτων χωρών, η οποία εμποδίζει την κινητικότητα, συμβάλλει στην υπερειδίκευση και περιορίζει την ένταξη στην αγορά εργασίας της ΕΕ. Η Επιτροπή επεξεργάζεται πιθανές

³⁰ Για παράδειγμα, οι κατασκευές αντιπροσωπεύουν το 11 % του ΑΕΠ της ΕΕ, αλλά αντιστοιχούν μόλις στο 1 % του ενδοενοσιακού εμπορίου υπηρεσιών. Η ωριαία παραγωγικότητα της εργασίας στον κατασκευαστικό τομέα ανέρχεται σε περίπου 35 EUR ανά ώρα, δηλαδή 30 % λιγότερο απ' ό,τι στον τομέα της μεταποίησης.

³¹ [Regulated Profession Database](#) (Βάση δεδομένων για τα νομοθετικά κατοχυρωμένα επαγγέλματα).

³² [Measuring Prevalence and Labour Market Impacts of Occupational Regulation in the EU](#) (Μέτρηση της συχνότητας και των επιπτώσεων της νομοθετικής κατοχύρωσης επαγγελμάτων στην αγορά εργασίας στην ΕΕ).

³³ Ο.π.

³⁴ Ευρωπαϊκή Επιτροπή, [Πίνακας αποτελεσμάτων της ενιαίας αγοράς](#), «Barriers to accessing professional services markets» (Φραγμοί στην πρόσβαση σε αγορές επαγγελματικών υπηρεσιών)· βάση δεδομένων του δείκτη περιορισμού της ΕΕ (EURI).

³⁵ [Οδηγία σχετικά με την αναγνώριση των επαγγελματικών προσόντων](#).

³⁶ [Regulated Profession Database](#) (Βάση δεδομένων για τα νομοθετικά κατοχυρωμένα επαγγέλματα).

³⁷ Μολονότι οι διαδικασίες αυτόματης αναγνώρισης που βασίζονται σε εναρμονισμένες ελάχιστες απαιτήσεις κατάρτισης ή στην επαγγελματική πείρα ισχύουν για συγκεκριμένα επαγγέλματα και τομείς, το πεδίο εφαρμογής τους στην πράξη είναι πολύ περιορισμένο και οι διαδικασίες πολύ συχνά παραμένουν πολύπλοκες και αργές.

λύσεις για την επιτάχυνση και την απλούστευση του συστήματος αναγνώρισης των επαγγελματικών προσόντων.

Μολονότι οι δηλώσεις απόσπασης εργαζομένων κρίνονται δικαιολογημένες για την προστασία των δικαιωμάτων τους, αποτελούν σημαντικό διοικητικό φραγμό για την προσωρινή διασυνοριακή παροχή υπηρεσιών. Η Επιτροπή συνεργάζεται με τις αρχές των κρατών μελών στο πλαίσιο της ειδικής ομάδας για την επιβολή των κανόνων της ενιαίας αγοράς με στόχο τη διασφάλιση δικαιολογημένων και αναλογικών υποχρεώσεων υποβολής δηλώσεων. Η Επιτροπή πρότεινε επίσης κανονισμό για τη δημιουργία κοινής εθελοντικής ψηφιακής πύλης για την απλούστευση της δήλωσης απόσπασης εργαζομένων, η οποία θα συνδέεται με το σύστημα πληροφόρησης για την εσωτερική αγορά (IMI)³⁸. Αυτό θα επιτρέπει στις εταιρείες να υποβάλλουν δηλώσεις απόσπασης σε ένα σημείο για όλες τις χώρες της ΕΕ χρησιμοποιώντας τη δημόσια διεπαφή και θα μειώσει τη διοικητική επιβάρυνση για τις εταιρείες και τις εθνικές αρχές, προστατεύοντας παράλληλα τα δικαιώματα των εργαζομένων.

Ο ταχυδρομικός τομέας αντιμετωπίζει προκλήσεις λόγω της διαρθρωτικής μείωσης της δραστηριότητας επιστολικού ταχυδρομείου και της αύξησης του μοναδιαίου κόστους που ασκεί πίεση στο κόστος της καθολικής υπηρεσίας. Ο τομέας των ταχυδρομικών υπηρεσιών είναι ζωτικής σημασίας για την οικονομία και για την ενιαία αγορά, καθώς συμβάλλει σε ποσοστό 0,8 % του ΑΕΠ της ΕΕ και απασχολεί 1,65 εκατομμύρια άτομα. Νεοεισερχόμενοι φορείς στην αγορά, ιδίως οι κολοσσοί του ηλεκτρονικού εμπορίου, διαταράσσουν τον ανταγωνισμό στον χώρο παράδοσης δεμάτων. Σύμφωνα με πρόσφατη μελέτη³⁹, ο τομέας αντιμετωπίζει προκλήσεις όπως ο αυξανόμενος κανονιστικός κατακερματισμός και τα αποκλίνοντα επίπεδα ποιότητας.

1.4 Διασυνοριακή κυκλοφορία εμπορευμάτων στην ενιαία αγορά

Το νέο νομοθετικό πλαίσιο (NNΠ) έχει βελτιώσει τη συνοχή της νομοθεσίας της ΕΕ για τα προϊόντα, αλλά αντιμετωπίζει προκλήσεις. Καλύπτοντας προϊόντα όπως οι μπαταρίες, τα μηχανήματα και τα μέσα ατομικής προστασίας⁴⁰, το NNΠ στηρίζει περίπου το 80 % της βιομηχανικής παραγωγής και το 74 % της μεταποίησης εντός της ΕΕ. Ωστόσο, η αξιολόγηση του NNΠ το 2022 αποκάλυψε επιτακτικά ζητήματα, συμπεριλαμβανομένων πιθανών ξένων επιρροών, παράνομων πρακτικών και κενών στην αντιμετώπιση της ψηφιοποίησης και της κυκλικής οικονομίας. Η αντιμετώπιση αυτών των προκλήσεων είναι απαραίτητη για τη διασφάλιση της συνοχής και τη μείωση του κόστους για τους οικονομικούς φορείς και τις αρχές.

Η ελεύθερη κυκλοφορία των εμπορευμάτων υπονομεύεται όταν τα προϊόντα δεν πληρούν τις απαιτήσεις όσον αφορά την υγεία, την ασφάλεια και τη βιωσιμότητα. Το πλαίσιο της ΕΕ για την εποπτεία της αγοράς αποσκοπεί στην αντιμετώπιση αυτού του προβλήματος και αφορά όλα τα μη εδωδία προϊόντα που καλύπτονται από τη νομοθεσία εναρμόνισης. Τα προϊόντα αυτά αντιπροσωπεύουν περίπου τα δύο τρίτα του ενδοενοσιακού εμπορίου αγαθών. Η Επιτροπή υποστηρίζει και συντονίζει τις δραστηριότητες των εθνικών αρχών που ελέγχουν τη συμμόρφωση των προϊόντων που διατίθενται στην αγορά της ΕΕ, και χρηματοδοτεί 36 κοινές δράσεις επιβολής της νομοθεσίας οι οποίες βρίσκονται σε εξέλιξη σε διάφορους τομείς προϊόντων που καλύπτονται από την ενωσιακή νομοθεσία εναρμόνισης. Το 2024 οι

³⁸ [Πρόταση της Επιτροπής](#), της 13ης Νοεμβρίου 2024, για τη δημιουργία ενιαίας ψηφιακής πύλης υποβολής δηλώσεων.

³⁹ [Internal Market, Industry, Entrepreneurship and SMEs — Postal Services \(Εσωτερική Αγορά, Βιομηχανία, Επιχειρηματικότητα και ΜΜΕ — Ταχυδρομικές υπηρεσίες\)](#).

⁴⁰ [Μπαταρίες: κανονισμός \(ΕΕ\) 2023/1542](#)· μηχανήματα: [κανονισμός \(ΕΕ\) 2023/1230](#)· μέσα ατομικής προστασίας: [κανονισμός \(ΕΕ\) 2016/425](#).

αρχές επιβολής της νομοθεσίας καταχώρισαν περισσότερες από 36 916 έρευνες σχετικά με μη edώδιμα προϊόντα και έλαβαν μέτρα σε περισσότερες από 23 389 υποθέσεις για την προστασία των καταναλωτών και τη διασφάλιση ίσων όρων ανταγωνισμού για τις επιχειρήσεις.

Οι νέες τάσεις όσον αφορά την αναδιαμόρφωση του διεθνούς ηλεκτρονικού εμπορίου και των αλυσίδων εφοδιασμού ασκούν πίεση στους τελωνειακούς ελέγχους, στην εποπτεία της αγοράς και στις αρχές προστασίας των καταναλωτών. Ο αριθμός των δεμάτων ηλεκτρονικού εμπορίου που εισήχθησαν στην ΕΕ αυξήθηκε από 1,1 δισεκατομμύρια το 2022 σε 2,2 δισεκατομμύρια το 2023 και αναμένεται να ανέλθει σε 4 δισεκατομμύρια το 2024. Το 2023 περίπου 152 εκατομμύρια παραποιημένα είδη δεσμεύθηκαν στα σύνορα της ΕΕ και στην ενιαία αγορά, αριθμός που αντιπροσωπεύει σημαντική αύξηση από 86 εκατομμύρια το 2022⁴¹. Έχουν ληφθεί σημαντικά μέτρα για την αντιμετώπιση της πρόκλησης των μη συμμορφούμενων εμπορευμάτων που φθάνουν στην ενιαία αγορά, μεταξύ άλλων μέσω επιγραμμικών πωλήσεων. Μεταξύ αυτών περιλαμβάνονται η εφαρμογή του κανονισμού για την εποπτεία της αγοράς⁴² που υποστηρίζεται από το ενωσιακό δίκτυο συμμόρφωσης των προϊόντων, η έκδοση του κανονισμού για τη γενική ασφάλεια των προϊόντων⁴³ με σκοπό την ενίσχυση των κανόνων για την ασφάλεια των προϊόντων, καθώς και προτάσεις για τη μεταρρύθμιση της τελωνειακής ένωσης της ΕΕ με σκοπό τον αποτελεσματικότερο έλεγχο των εισαγωγών προϊόντων. Επιπλέον, η Επιτροπή λαμβάνει μέτρα στο πλαίσιο της πράξης για τις ψηφιακές υπηρεσίες.

Οι εδαφικοί περιορισμοί της προσφοράς στους τομείς λιανικής και χονδρικής κατακερματίζουν την ενιαία αγορά, περιορίζουν τις επιλογές των καταναλωτών και συντελούν στη διαμόρφωση σημαντικών διαφορών τιμών σε ολόκληρη την ΕΕ⁴⁴. Οι περιορισμοί αυτοί επιβάλλονται από μεγάλους κατασκευαστές επώνυμων προϊόντων με στόχο να καταστήσουν πολύ δύσκολο ή αδύνατο για τους εμπόρους λιανικής πώλησης να αγοράζουν προϊόντα σε ένα κράτος μέλος και να τα μεταπωλούν σε άλλο. Παρότι το δίκαιο του ανταγωνισμού συνιστά αποτελεσματικό εργαλείο για την επιβολή κυρώσεων κατά των εν λόγω πρακτικών⁴⁵, πολλές από αυτές δεν εμπίπτουν, ωστόσο, στο πεδίο εφαρμογής του⁴⁶. Για την εξεύρεση λύσεων για το ζήτημα αυτό, η Επιτροπή δρομολόγησε διερευνητική διαδικασία με τα κράτη μέλη στο πλαίσιο της SMET και θα ξεκινήσει διάλογο με τα ενδιαφερόμενα μέρη του κλάδου (έμποροι λιανικής και χονδρικής πώλησης, κατασκευαστές, καταναλωτές).

Τα εναρμονισμένα τεχνικά πρότυπα προωθούν την ελεύθερη κυκλοφορία των εμπορευμάτων διασφαλίζοντας ότι τα προϊόντα πληρούν τις απαιτήσεις ασφάλειας, ποιότητας και επιδόσεων σε όλα τα κράτη μέλη. Η σήμανση CE προσδιορίζει ότι τα προϊόντα συμμορφώνονται με την εναρμονισμένη νομοθεσία της ΕΕ για τα προϊόντα,

⁴¹ Αυτό δημιουργεί ιδιαίτερες προκλήσεις για την ασφάλεια των προϊόντων και την εποπτεία της αγοράς, δεδομένου ότι, μεταξύ των εντοπιζόμενων επικίνδυνων προϊόντων στην ΕΕ, περίπου τα ¾ προέρχονται από χώρες εκτός της ΕΕ και δεν υπόκεινται όλα τα καταναλωτικά προϊόντα στην απαίτηση να διαθέτουν υπεύθυνο πρόσωπο στην ΕΕ με το οποίο να είναι δυνατή η επικοινωνία για τη λήψη διορθωτικών μέτρων. Αυτό επηρεάζει αρνητικά τους ίδιους όρους ανταγωνισμού στην ΕΕ.

⁴² [Κανονισμός \(ΕΕ\) 2019/1020](#).

⁴³ [Κανονισμός \(ΕΕ\) 2023/988](#).

⁴⁴ Σε ανεξάρτητη μελέτη που διενεργήθηκε για λογαριασμό της Ευρωπαϊκής Επιτροπής το 2020 διατυπώθηκε η εκτίμηση ότι, εάν καταργούνταν οι εδαφικοί περιορισμοί της προσφοράς, οι καταναλωτές θα μπορούσαν να εξοικονομήσουν έως 14,1 δισ. ευρώ (EUR) ετησίως από τις αγορές τους σε σχέση με ορισμένα προϊόντα.

⁴⁵ Στις 23 Μαΐου 2024 η Επιτροπή επέβαλε στη Mondelez πρόστιμο ύψους 337,5 εκατ. EUR για παρεμπόδιση του διασυνοριακού εμπορίου σοκολάτας, μπισκότων και προϊόντων καφέ. Προηγουμένως, το 2019 η Επιτροπή είχε επιβάλει στην AB InBev πρόστιμο ύψους 200 εκατ. EUR για περιορισμό των διασυνοριακών πωλήσεων ζύθου.

⁴⁶ Το δίκαιο ανταγωνισμού της ΕΕ εφαρμόζεται μόνο όταν οι εδαφικοί περιορισμοί της προσφοράς περιλαμβάνονται σε αντανταγωνιστικές συμφωνίες ή επιβάλλονται μονομερώς από φορέα με δεσπόζουσα θέση.

επιτρέποντας την πώλησή τους σε ολόκληρη την Ευρώπη. Τα πρότυπα μειώνουν τους φραγμούς στο εμπόριο, διασφαλίζουν τη διαλειτουργικότητα των προϊόντων και ενισχύουν την ανταγωνιστικότητα των ευρωπαϊκών επιχειρήσεων. Το πλαίσιο τυποποίησης ενίοτε στερείται ταχύτητας και ευελιξίας, ειδικότερα όσον αφορά τις νέες αξιακές αλυσίδες για την πράσινη και την ψηφιακή μετάβαση. Είναι εξαιρετικά σημαντικό να ενθαρρυνθεί η ταχεία κατάρτιση προτύπων και η συμμετοχή της βιομηχανίας της ΕΕ στις εργασίες σχετικά με τα αιτήματα τυποποίησης σε τομείς καίριας σημασίας για την ανταγωνιστικότητα της ΕΕ. Οι εν λόγω τομείς προτεραιότητας καθορίζονται σε ετήσια βάση, μέσω του ετήσιου προγράμματος εργασιών της Ένωσης για την ευρωπαϊκή τυποποίηση⁴⁷. Η Επιτροπή αξιολογεί επί του παρόντος το νομικό πλαίσιο για την ευρωπαϊκή τυποποίηση προκειμένου να καθορίσει περαιτέρω δράσεις.

Από την αξιολόγηση του κανονισμού για την επισήμανση των κλωστοϋφαντουργικών προϊόντων προκύπτει πληθώρα απαιτήσεων επισήμανσης. Αυτό αυξάνει την πολυπλοκότητα των πληροφοριών που παρέχονται στους πελάτες και δημιουργεί στεγανά στην ενιαία αγορά. Διατυπώνεται επίσης το συμπέρασμα⁴⁸ ότι το υφιστάμενο κανονιστικό πλαίσιο σε ευρωπαϊκό επίπεδο δεν καλύπτει τις πληροφορίες που σχετίζονται με την ανακύκλωση και τις μη φυσικές ετικέτες, δηλαδή την ψηφιακή επισήμανση.

1.5 Κανονιστική επιβάρυνση στην ενιαία αγορά

Οι επιχειρήσεις θεωρούν ότι η κανονιστική επιβάρυνση στην Ευρώπη είναι υπερβολικά επαχθής, το δε 32 % των επιχειρήσεων της ΕΕ χαρακτηρίζουν τις κανονιστικές ρυθμίσεις ως «σημαντικό εμπόδιο» στην επενδυτική τους δραστηριότητα. Επιπλέον, το 34 % των εταιρειών της ΕΕ θεωρούν τις κανονιστικές ρυθμίσεις μικρό εμπόδιο, κάτι που σημαίνει ότι συνολικά τα δύο τρίτα των εταιρειών θεωρούν ότι εμποδίζονται να πραγματοποιούν επενδύσεις λόγω υπερβολικών κανονιστικών ρυθμίσεων⁴⁹. Συγκριτικά, μόνο το 21 % των εταιρειών στις ΗΠΑ επισημαίνουν τις «κανονιστικές ρυθμίσεις για τις επιχειρήσεις» ως σημαντικό κώλυμα για τις επενδύσεις. Σε σύγκριση με το προηγούμενο έτος, οι αντιλήψεις των επιχειρήσεων της ΕΕ σχετικά με την επιβάρυνση των κυβερνητικών κανονισμών ήταν εν γένει σταθερές, με μικρή βελτίωση από 3,4 το 2019 σε 3,9 το 2023⁵⁰, παρότι εξακολουθούν να θεωρούνται υπερβολικά επαχθείς (βλ. ΒΔΕ 4).

Το 41 % των εταιρειών θεωρούν ότι η αυξημένη κανονιστική επιβάρυνση αποτελεί τον κύριο παράγοντα κινδύνου που επηρεάζει αρνητικά την ελκυστικότητα της ΕΕ ως τόπου πραγματοποίησης άμεσων ξένων επενδύσεων (ΑΞΕ)⁵¹. Αυτό μπορεί να εξηγήσει εν μέρει τη μεγάλη πτώση του μεριδίου της ΕΕ επί των ετήσιων παγκόσμιων ροών ΑΞΕ από 36 % (2019) σε 4 % (2023)⁵². Η κανονιστική επιβάρυνση είναι ιδιαίτερα επαχθής για τις ΜΜΕ. Το 28 % των ΜΜΕ της ΕΕ αναφέρουν ότι πάνω από το 10 % του προσωπικού τους απασχολείται

⁴⁷ [Ετήσιο πρόγραμμα εργασιών της Ένωσης για την ευρωπαϊκή τυποποίηση για το 2024](#).

⁴⁸ [Επανεξέταση του κανονισμού \(ΕΕ\) αριθ. 1007/2011](#). Π.χ. «Furthermore, new fibres are being developed, with growing complexity and speeds, and new recycling technologies are fast becoming available, requiring better fibre identification» (Επιπλέον, αναπτύσσονται νέες ίνες, με αυξανόμενη πολυπλοκότητα και ταχύτητα, ενώ καθίστανται γρήγορα διαθέσιμες νέες τεχνολογίες ανακύκλωσης, οι οποίες απαιτούν καλύτερη ταυτοποίηση των ινών), «digital labelling technologies are now readily available and affordable» (οι τεχνολογίες ψηφιακής επισήμανσης είναι πλέον άμεσα διαθέσιμες και οικονομικά προσιτές).

⁴⁹ ΕΤΕπ, [Investment Barriers in the EU](#) (Επενδυτικοί φραγμοί στην ΕΕ).

⁵⁰ Σε κλίμακα από το 1 έως το 7, όπου 1 = εξαιρετικά πολύπλοκο και 7 = εξαιρετικά εύκολο.

⁵¹ Ernst & Young, [Europe Attractiveness Survey 2024](#) (Έρευνα για την ελκυστικότητα της Ευρώπης 2024).

⁵² [Ευρωπαϊκή Επιτροπή — Πίνακας αποτελεσμάτων της ενιαίας αγοράς: Διάσκεψη των Ηνωμένων Εθνών για το Εμπόριο και την Ανάπτυξη \(UNCTAD\)](#).

στην αξιολόγηση και τη συμμόρφωση με τις κανονιστικές απαιτήσεις και πρότυπα⁵³. Για παράδειγμα, οι διαδικασίες αδειοδότησης για νέες ή εκσυγχρονισμένες εγκαταστάσεις παραγωγής μπορεί να είναι χρονοβόρες, δαπανηρές και να συνεπάγονται την αλληλεπίδραση με πληθώρα δημόσιων διοικήσεων. Άλλοι τομείς τους οποίους έχουν επισημάνει επανειλημμένα οι εταιρείες ως ιδιαίτερα επαχθείς είναι η απόσπαση εργαζομένων, η υποβολή εκθέσεων βιωσιμότητας από τις εταιρείες και η νομοθεσία για τα χημικά προϊόντα.

1.6 Ψηφιακά εργαλεία για την ενιαία αγορά

Οι οικονομικοί φορείς αναφέρουν δυσκολίες που σχετίζονται με την πρόσβαση σε πληροφορίες και τη διεκπεραίωση διοικητικών διατυπώσεων μέσω διαδικτύου. Σύμφωνα με πρόσφατες έρευνες⁵⁴, τα κύρια προβλήματα περιλαμβάνουν τη δυσκολία πρόσβασης σε πληροφορίες σχετικά με τους κανόνες και τις απαιτήσεις, καθώς και τις υπερβολικά περίπλοκες διοικητικές διαδικασίες. Για την αντιμετώπιση αυτού του ζητήματος, τα ψηφιακά εργαλεία μπορούν να διευκολύνουν την πρόσβαση και να μειώσουν τη διοικητική επιβάρυνση. Για παράδειγμα, η ενιαία ψηφιακή πύλη αποτελεί πρωτοβουλία της ΕΕ για την ηλεκτρονική διακυβέρνηση η οποία λειτουργεί ήδη ως υπηρεσία μίας στάσης για τους πολίτες και τις επιχειρήσεις που επιθυμούν να εργαστούν, να σπουδάσουν ή να ασκήσουν επιχειρηματική δραστηριότητα σε άλλη χώρα της ΕΕ. Το πεδίο εφαρμογής της επεκτάθηκε σταδιακά ώστε να συμπεριλάβει πρόσθετους τομείς και νομοθετικές πρωτοβουλίες⁵⁵. Ωστόσο, εξακολουθεί να απαιτείται σημαντική πρόοδος, κυρίως για να καταστούν οι διαδικασίες προσβάσιμες στους διασυννοριακούς χρήστες.

Η κατακερματισμένη συνεργασία μεταξύ των αρχών των κρατών μελών και της Ευρωπαϊκής Επιτροπής μπορεί να υπονομεύσει την αποτελεσματική εφαρμογή του δικαίου της ΕΕ. Το σύστημα πληροφόρησης για την εσωτερική αγορά (IMI) διαδραματίζει σημαντικό ρόλο στη διευκόλυνση της συνεργασίας και των γρήγορων ανταλλαγών μεταξύ περισσότερων από 12 000 δημόσιων αρχών σε ολόκληρη την Ευρώπη. Πέρυσι, το IMI ενσωμάτωσε τη βάση δεδομένων για τα νομοθετικά κατοχυρωμένα επαγγέλματα. Πρόσθετες χρήσεις του IMI, όπως η προτεινόμενη δημιουργία ενιαίας ψηφιακής πύλης υποβολής δηλώσεων για την απόσπαση εργαζομένων, θα μπορούσαν να μειώσουν περαιτέρω τη διοικητική επιβάρυνση.

Η μη συνεπής υιοθέτηση της ηλεκτρονικής τιμολόγησης περιπλέκει περαιτέρω τις διοικητικές διαδικασίες για τις επιχειρήσεις, ιδίως στις διαδικασίες σύναψης δημόσιων συμβάσεων. Η οδηγία για την έκδοση ηλεκτρονικών τιμολογίων στο πλαίσιο των δημόσιων συμβάσεων⁵⁶ υποχρεώνει όλες τις αναθέτουσες αρχές στην Ευρώπη να λαμβάνουν και να επεξεργάζονται ηλεκτρονικά τιμολόγια που συμμορφώνονται με το πρότυπο. Το ποσοστό των ευρωπαϊκών επιχειρήσεων που αποστέλλουν ηλεκτρονικά τιμολόγια αυξήθηκε από 10,3 % το 2013 σε 32,2 % το 2020.

Η έλλειψη ολοκληρωμένων και προσβάσιμων πληροφοριών για τον κύκλο ζωής των προϊόντων παρεμποδίζει τις προσπάθειες διαφάνειας και βιωσιμότητας. Το ψηφιακό

⁵³ Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων, [EIB Investment Survey 2024](#) (Έρευνα επενδύσεων 2024 της ΕΤΕπ).

⁵⁴ Βλ., για παράδειγμα, έρευνα της Eurochambres για την ενιαία αγορά 2024, [Overcoming obstacles, development solutions](#) (Υπέρβαση των εμποδίων, ανάπτυξη λύσεων).

⁵⁵ Το πεδίο εφαρμογής επεκτάθηκε πρόσφατα ώστε να καλύπτει τον κανονισμό για την ευρωπαϊκή διακυβέρνηση δεδομένων, τον κανονισμό για τις βραχυχρόνιες μισθώσεις ακινήτων, τον κανονισμό για τη βιομηχανία των μηδενικών καθαρών εκπομπών και τον κανονισμό για τις κρίσιμες πρώτες ύλες. Βρίσκονται σε εξέλιξη προτάσεις για τη συμπερίληψη της οδηγίας για ένα πλαίσιο σχετικά με τα ευρωπαϊκά διασυννοριακά σωματεία, της οδηγίας σχετικά με τις άδειες οδήγησης και της οδηγίας σχετικά με την τεκμηρίωση και τη γνωστοποίηση των ρητών περιβαλλοντικών ισχυρισμών.

⁵⁶ [Οδηγία 2014/55/ΕΕ](#).

διαβατήριο προϊόντος, που θεσπίστηκε βάσει του κανονισμού για τον οικολογικό σχεδιασμό για βιώσιμα προϊόντα, ο οποίος ισχύει από τον Ιούλιο του 2024, θα παρέχει, μόλις δημιουργηθεί και τεθεί σε λειτουργία, ολοκληρωμένες πληροφορίες σχετικά με τον κύκλο ζωής ενός προϊόντος, συμπεριλαμβανομένων της τεκμηρίωσης της συμμόρφωσης, των οδηγιών ασφάλειας και της καθοδήγησης σχετικά με τη διάθεση του προϊόντος.

Τέλος, η διαλειτουργικότητα του δημόσιου τομέα επιτρέπει στις διοικήσεις να συνεργάζονται και να παρέχουν δημόσιες υπηρεσίες σε διασυνοριακή βάση και πέραν των τομεακών και οργανωτικών ορίων. Η διασυνοριακή διαλειτουργικότητα μπορεί να εξοικονομήσει στις επιχειρήσεις από 5,7 έως 19,2 δισ. EUR⁵⁷ ετησίως.

1.7 MME

Οι MME της ΕΕ (99,8 εκατομμύρια επιχειρήσεις) βρίσκονται στο επίκεντρο του οικονομικού ιστού της ΕΕ, ωστόσο το οικονομικό περιβάλλον εξακολουθεί να παρουσιάζει προκλήσεις γι' αυτές. Όπως φαίνεται από την επισκόπηση των επιδόσεων των MME για το 2024 της ΓΔ GROW, η προστιθέμενη αξία των MME σε πραγματικούς όρους μειώθηκε κατά 1,6 % το 2023 και εκτιμάται ότι θα μειωθεί περαιτέρω κατά 1,0 % το 2024. Σε σύγκριση με τις μεγάλες εταιρείες, η παραγωγικότητα των MME παρουσίασε μια τάση προς τη λάθος κατεύθυνση: το 2008 η παραγωγικότητα των MME ανερχόταν περίπου στο 68 % αυτής των μεγάλων επιχειρήσεων, αλλά το 2024 το ποσοστό αυτό μειώθηκε στο 60 %⁵⁸.

Οι MME εξακολουθούν να αποτελούν την κινητήρια δύναμη της ανάπτυξης και της καινοτομίας στην Ευρώπη. Οι περισσότερες επεκτεινόμενες επιχειρήσεις της ΕΕ που παρουσιάζουν ταχεία ανάπτυξη και υψηλή παραγωγικότητα είναι MME⁵⁹. Οι πολύ μικρές MME με λιγότερους από 10 εργαζομένους έχουν δημιουργήσει σχεδόν 4 εκατομμύρια θέσεις εργασίας την τελευταία τριετία, ενώ σε 11 από τα 14 βιομηχανικά οικοσυστήματα, η αύξηση της απασχόλησης στις MME υπερέβη την ανάπτυξη των μεγάλων επιχειρήσεων το 2023⁶⁰.

Τέσσερις κύριες προκλήσεις αποτελούν τροχοπέδη για τις MME: τα κανονιστικά εμπόδια ή η διοικητική επιβάρυνση, οι καθυστερήσεις πληρωμών, η πρόσβαση σε χρηματοδότηση και οι δεξιότητες⁶¹. Το 35 % των MME θεωρούν ότι οι πολύπλοκες διοικητικές ή νομικές διαδικασίες αποτελούν βασικό εμπόδιο για την εφαρμογή μέτρων αποδοτικής χρήσης των πόρων⁶², ενώ η πρόσβαση σε δεξιότητες θεωρείται το σημαντικότερο πρόβλημα για το 29 % των MME⁶³. Επιπλέον, η κατάσταση των πληρωμών στην Ευρώπη εξακολουθεί να επιδεινώνεται: οι πραγματικοί χρόνοι πληρωμής στις συναλλαγές μεταξύ επιχειρήσεων (B2B) αυξήθηκαν από 52 ημέρες το 2022 σε 62 ημέρες το 2024. Η έλλειψη δυναμισμού στο τμήμα των MME είναι αποτέλεσμα της βραδύτερης συνολικής ανάπτυξης της οικονομίας, αλλά αποτελεί επίσης ένδειξη ότι η αναβάθμιση έχει καταστεί πιο δύσκολη και ότι οι οικονομίες κλίμακας από την ενιαία αγορά μπορούν να αξιοποιηθούν περαιτέρω.

⁵⁷ [Εκτίμηση επιπτώσεων σχετικά με τον κανονισμό για τον κανονισμό για τη διαλειτουργική Ευρώπη.](#)

⁵⁸ [SME performance review](#) (Επισκόπηση των επιδόσεων των MME).

⁵⁹ [ΟΟΣΑ, Helping SMEs scale up](#) (Διευκόλυνση της επέκτασης των MME).

⁶⁰ Ευρωπαϊκή Επιτροπή, [SME Performance Review 2024](#) (Επισκόπηση των επιδόσεων των MME για το 2024).

⁶¹ Οι MME ανέφεραν τα ακόλουθα ως τα πλέον επιτακτικά ζητήματα γι' αυτές (η έρευνα τούς επέτρεπε να αναφέρουν περισσότερα από ένα): κανονιστικά εμπόδια ή διοικητική επιβάρυνση (55 %), καθυστερήσεις πληρωμών (35 %), έλλειψη ρευστότητας και πρόσβασης σε χρηματοδότηση (21 %) και δεξιότητες, συμπεριλαμβανομένων των δεξιοτήτων σε θέματα διαχείρισης (17 %). Πηγή: Ευρωβαρόμετρο 486, Δέσμη μέτρων αρωγής για τις MME.

⁶² Έκτακτο Ευρωβαρόμετρο 549 σχετικά με τις MME, την αποδοτική χρήση των πόρων και τις πράσινες αγορές.

⁶³ Survey on Access to Finance for Enterprises (SAFE) [Έρευνα για την πρόσβαση των επιχειρήσεων στη χρηματοδότηση (SAFE)] 2023.

1.8 Πιθανή διεύρυνση και ενσωμάτωση των υποψήφιων χωρών στην ενιαία αγορά

Η οικονομική ενσωμάτωση των υποψήφιων χωρών στην ενιαία αγορά της ΕΕ αποτελεί βασική προτεραιότητα για την Επιτροπή⁶⁴. Διευκολύνει τις εμπορικές και επενδυτικές ροές, προωθώντας τελικά την οικονομική ανάπτυξη τόσο στην ΕΕ όσο και στις υποψήφιες χώρες. Η Επιτροπή εξακολουθεί να στηρίζει την ενσωμάτωση αυτήν παρακολουθώντας την πρόοδο των υποψηφίων όσον αφορά την ευθυγράμμιση της νομοθεσίας τους με τη νομοθεσία της ΕΕ και συνδράμοντας τις πολιτικές και οικονομικές μεταρρυθμίσεις τους. Η ενσωμάτωση περαιτέρω οικονομιών στην ενιαία αγορά αναμένεται να επηρεάσει θετικά βασικούς τομείς όπως οι πρώτες ύλες, τα μηχανήματα και ο τουρισμός.

Οι πρωτοβουλίες για την ενίσχυση των δεσμών με την Ουκρανία και τη Μολδαβία περιλαμβάνουν τη ρυθμιστική ολοκλήρωση επιλεγμένων βιομηχανικών τομέων. Ο ρόλος της ΕΕ ως βασικού εμπορικού εταίρου και για τις δύο χώρες αυξάνεται σταθερά από το 2022, αντιπροσωπεύοντας σήμερα περισσότερο από το 50 % του συνολικού εμπορίου τους. Διοργανώνεται ετήσιος διάλογος με την Ουκρανία σχετικά με τη βιομηχανική συνεργασία· τον Μάρτιο του 2024 η ουκρανική κυβέρνηση παρουσίασε το σχέδιο για την Ουκρανία⁶⁵, έναν κατάλογο μεταρρυθμίσεων και επενδύσεων που θα φέρουν τη χώρα πιο κοντά στην ΕΕ και την ενιαία αγορά. Στο πλαίσιο ενδεχόμενων συμφωνιών σχετικά με τη διαπίστωση της συμμόρφωσης και την αποδοχή βιομηχανικών προϊόντων (ΣΔΣΑ), η Επιτροπή ενισχύει τις διοικητικές ικανότητες των υποψήφιων χωρών, ώστε να τις βοηθήσει να εφαρμόσουν τη νομοθεσία της ΕΕ για τα βιομηχανικά προϊόντα. Στόχος είναι να διασφαλιστεί η σταδιακή ενσωμάτωση των υποψήφιων χωρών στην ενιαία αγορά και στις οικονομικές αλυσίδες της ΕΕ.

Η προώθηση της οικονομικής ανάπτυξης στις γειτονικές χώρες της ΕΕ μπορεί επίσης να ωφελήσει την ίδια την ΕΕ, καθώς προσφέρει εμπορικές ευκαιρίες. Το σχέδιο ανάπτυξης για τα Δυτικά Βαλκάνια⁶⁶ προσφέρει σταδιακή ενσωμάτωση στην ενιαία αγορά αγαθών και υπηρεσιών της ΕΕ και βαθύτερες συνδέσεις με τις αλυσίδες εφοδιασμού της ΕΕ. Η δημιουργία κοινής περιφερειακής αγοράς για τα Δυτικά Βαλκάνια, η οποία ευθυγραμμίζεται με τους κανόνες της ΕΕ, θα μπορούσε να οδηγήσει σε διπλασιασμό του μεγέθους των οικονομιών της περιοχής κατά την επόμενη δεκαετία.

⁶⁴ Ευρωπαϊκή Επιτροπή, [Μεταρρυθμίσεις και επανεξετάσεις των πολιτικών πριν από τη διεύρυνση](#).

⁶⁵ Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, [Σχέδιο για την Ουκρανία](#).

⁶⁶ Ευρωπαϊκή Επιτροπή, [Growth Plan for the Western Balkans](#) (Σχέδιο ανάπτυξης για τα Δυτικά Βαλκάνια), που εγκρίθηκε στις 8 Νοεμβρίου 2023.

ΕΝΟΤΗΤΑ 2 — Γεφύρωση του χάσματος καινοτομίας

2.1 Έρευνα και καινοτομία

ΒΔΕ	Τι μετράται	Στόχος	Τελευταία τιμή για την ΕΕ
ΒΔΕ 5: Δαπάνες για έρευνα και ανάπτυξη (Ε&Α)	Συνολικές ιδιωτικές και δημόσιες δαπάνες για έρευνα και ανάπτυξη ως ποσοστό του ΑΕΠ.	> 3 % έως το 2030	2,22 % (2023) 2,21 % (2022)
ΒΔΕ 6: Αιτήσεις χορήγησης διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας	Αιτήσεις χορήγησης διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας ανά εκατομμύριο κατοίκων		152,8 (2023) 151,8 (2022)
ΒΔΕ 7: Επενδύσεις επιχειρηματικών κεφαλαίων	Επενδύσεις επιχειρηματικών κεφαλαίων (ποσοστό του ΑΕΠ)		0,05 % (2023) 0,09 % (2022)

Οι δαπάνες για έρευνα και ανάπτυξη (Ε&Α) και η παραγωγή διανοητικής ιδιοκτησίας (ΔΙ) αποτελούν σημαντικούς δείκτες μέτρησης για την ικανότητα καινοτομίας της οικονομίας της ΕΕ. Στη σημερινή οικονομία της γνώσης, η διανοητική ιδιοκτησία είναι ζωτικής σημασίας για την εμπορική επιτυχία και αποτελεί ένδειξη του καινοτόμου χαρακτήρα των επιχειρήσεων. Οι νεοφυείς επιχειρήσεις έχουν δεκαπλάσιες πιθανότητες να εξασφαλίσουν επιχειρηματικά κεφάλαια σε πρώιμο στάδιο εάν έχουν καταχωρίσει διπλώματα ευρεσιτεχνίας ή εμπορικά σήματα. Επίσης, τα δικαιώματα διανοητικής ιδιοκτησίας συνδέονται με 200 % μεγαλύτερη πιθανότητα επιτυχούς εξόδου⁶⁷. Επιπλέον, τα άυλα στοιχεία ενεργητικού αποτελούν το 90 % της αγοραίας αξίας των εταιρειών του δείκτη S&P 500⁶⁸.

Οι δαπάνες Ε&Α αυξήθηκαν με πολύ αργούς ρυθμούς τα τελευταία έτη, φθάνοντας το 2,2 % του ΑΕΠ το 2023 έναντι 2,1 % το 2015⁶⁹. Η τιμή αυτή εξακολουθεί να υπολείπεται του στόχου της ΕΕ για διάθεση του 3 % του ΑΕΠ σε Ε&Α. Επιπλέον, οι δαπάνες Ε&Α παραμένουν χαμηλότερες σε σύγκριση με τις ομόλογες οικονομίες, καθώς η Νότια Κορέα (5,2 %), οι ΗΠΑ (3,6 %), η Ιαπωνία (3,4 %) και η Κίνα (2,6 %) εξακολουθούν να προπορεύονται σε σχέση με την ΕΕ⁷⁰ (ΒΔΕ 5).

Το μερίδιο της Ευρώπης στις παγκόσμιες αιτήσεις χορήγησης διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας μειώθηκε από 30 % σε 17 % μεταξύ του 2000 και του 2021, μολονότι παρέμεινε σταθερό σε απόλυτες τιμές⁷¹ (ΒΔΕ 6). Οι εταιρείες της ΕΕ, ιδίως οι ΜΜΕ, δεν αξιοποιούν επαρκώς τη δυνατότητα επίσημης προστασίας της διανοητικής ιδιοκτησίας τους, όπως τα διπλώματα ευρεσιτεχνίας, τα εμπορικά σήματα και τα σχέδια και υποδείγματα. Μόλις το 9 % των ΜΜΕ κατέχουν καταχωρισμένη διανοητική ιδιοκτησία, έναντι άνω του 55 % των μεγάλων εταιρειών.

Ενώ η τεχνολογική βάση της ΕΕ είναι περισσότερο διαφοροποιημένη από εκείνη άλλων μεγάλων οικονομιών, χαρακτηρίζεται από δυσανάλογα μεγαλύτερη εξειδίκευση σε

⁶⁷ Γραφείο Διανοητικής Ιδιοκτησίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης, «[Patents, trade marks and startup finance](#)» (Διπλώματα ευρεσιτεχνίας, εμπορικά σήματα και χρηματοδότηση νεοφυών επιχειρήσεων).

⁶⁸ Sun, Review of the Importance of Technology Company Valuation and Commonly Used Methods (Εξέταση της σημασίας της αποτίμησης των επιχειρήσεων τεχνολογίας και των ευρέως χρησιμοποιούμενων μεθόδων), τόμος 189, σ. 30.

⁶⁹ Eurostat, [R&D expenditure](#) [Δαπάνες για έρευνα και ανάπτυξη (Ε&Α)].

⁷⁰ Σημείωση: Οι τιμές από ομόλογες οικονομίες σε παγκόσμιο επίπεδο χρονολογούνται από το 2021: Παγκόσμια Τράπεζα, [Research and development expenditure \(% of GDP\) | Data](#) [Δαπάνες έρευνας και ανάπτυξης (ποσοστό % του ΑΕΠ) | Δεδομένα].

⁷¹ Ευρωπαϊκή Επιτροπή — ΓΔ RTD, [Science, Research and Innovation Performance of the EU 2024](#) (Επιδόσεις της ΕΕ στην επιστήμη, την έρευνα και την καινοτομία το 2024), σ. 83.

λιγότερο πολύπλοκες τεχνολογίες σε σύγκριση με τους ομολόγους της. Αυτό υποδηλώνει μια ορισμένη παγίδα μεσαίας τεχνολογίας που παρακωλύει την ικανότητα της ΕΕ να εισέλθει και να αναπτύξει νέους τομείς έντασης τεχνολογίας, κάτι που υπονομεύει το μελλοντικό αναπτυξιακό δυναμικό. Αν εξετάσει κανείς τους 50 κορυφαίους παγκοσμίως επενδυτές Ε&Α ανά τομέα το 2023, που παρουσιάζονται στον πίνακα αποτελεσμάτων για τις βιομηχανικές επενδύσεις σε Ε&Α του 2024, παρατηρεί ότι οι εταιρείες της ΕΕ πρωτοστατούσαν στον τομέα της αυτοκινητοβιομηχανίας (μερίδιο 61 % επί του συνόλου, ΗΠΑ 18 %, Κίνα 5 %, Ιαπωνία 15 %), ενώ σε άλλους τομείς έντασης τεχνολογίας οι επενδυτές της ΕΕ υστερούσαν: τομέας της υγείας (14 % για την ΕΕ έναντι 51 % για τις ΗΠΑ, 4 % για την Ιαπωνία)· υλισμικό ΤΠΕ (8 % για την ΕΕ έναντι 55 % για τις ΗΠΑ, 15 % για την Κίνα)· λογισμικό ΤΠΕ (4 % για την ΕΕ έναντι 82 % για τις ΗΠΑ, 10 % για την Κίνα, 4 % για την Ιαπωνία)⁷². Η παραγωγή καινοτομίας στην ΕΕ βελτιώθηκε ελαφρώς (8 %) κατά την τελευταία δεκαετία, αλλά παραμένει χαμηλότερη σε σύγκριση με τις ΗΠΑ, το Ηνωμένο Βασίλειο και την Ιαπωνία, ενώ η Κίνα καλύπτει ταχέως τη διαφορά καταγράφοντας αύξηση 28 % την ίδια περίοδο⁷³.

Οι εταιρείες και τα πανεπιστήμια αντιμετωπίζουν δυσκολίες στην αρχική ανάπτυξη και εμπορευματοποίηση της έρευνάς τους. Για παράδειγμα, μόνο το ένα τρίτο περίπου των κατοχυρωμένων με δίπλωμα ευρεσιτεχνίας εφευρέσεων που έχουν καταχωριστεί από ευρωπαϊκά πανεπιστήμια αποτελούν αντικείμενο εμπορικής εκμετάλλευσης⁷⁴. Αυτό αποδίδεται γενικά στους αδύναμους δεσμούς συνεργασίας μεταξύ επιχειρήσεων και ακαδημαϊκής κοινότητας, στους μη συνεκτικούς κανόνες διαχείρισης της διανοητικής ιδιοκτησίας και στις στεγανοποιημένες ακαδημαϊκές σταδιοδρομίες χωρίς επαρκή κίνητρα για εμπορική εκμετάλλευση και επιχειρηματικότητα. Από την πλευρά των επιχειρήσεων, οι εταιρείες αντιμετωπίζουν πολυάριθμες προκλήσεις όταν επιδιώκουν την εμπορική εκμετάλλευση της καινοτομίας τους που προστατεύεται από διανοητική ιδιοκτησία, όπως το κατακερματισμένο τοπίο διακυβέρνησης της διανοητικής ιδιοκτησίας και η έλλειψη ιδιωτικών κεφαλαίων.

Οι επενδύσεις επιχειρηματικών κεφαλαίων, που ήταν ήδη σε χαμηλά επίπεδα, μειώθηκαν: από 0,09 % του ΑΕΠ το 2022 σε 0,05 % το 2023 (βλ. ΒΔΕ 7 και γράφημα 3). Πολλές καινοτόμες, ταχέως αναπτυσσόμενες εταιρείες εξαρτώνται από κεφάλαια επιχειρηματικών συμμετοχών με τη μορφή επενδύσεων επιχειρηματικών κεφαλαίων για την επέκτασή τους. Η αγορά επιχειρηματικών κεφαλαίων της ΕΕ (υπολογιζόμενη ως ποσοστό των επενδύσεων επιχειρηματικών κεφαλαίων επί του ΑΕΠ) εξακολουθεί να εκτιμάται ότι παραμένει 10 φορές μικρότερη από εκείνη των ΗΠΑ και 7 φορές μικρότερη από εκείνη της Κίνας. Ως εκ τούτου, πολλές εξαιρετικά καινοτόμες ευρωπαϊκές εταιρείες εμποδίζονται από την περιορισμένη πρόσβαση σε κεφάλαια, με αποτέλεσμα συχνά να αναζητούν χρηματοδότηση στο εξωτερικό ή ακόμα και να μετεγκαθίστανται σε ευνοϊκότερα περιβάλλοντα χρηματοδότησης, όπως οι ΗΠΑ. Για παράδειγμα, στις βιομηχανίες της προηγμένης μεταποίησης, από το 2017 έως το 2023 σχεδόν το 90 % της αξίας των επιχειρηματικών κεφαλαίων διατέθηκαν είτε σε αμερικανικές είτε σε κινεζικές επιχειρήσεις (47 % και 39 %, αντίστοιχα), ενώ μόλις το 4 % των επιχειρηματικών κεφαλαίων που

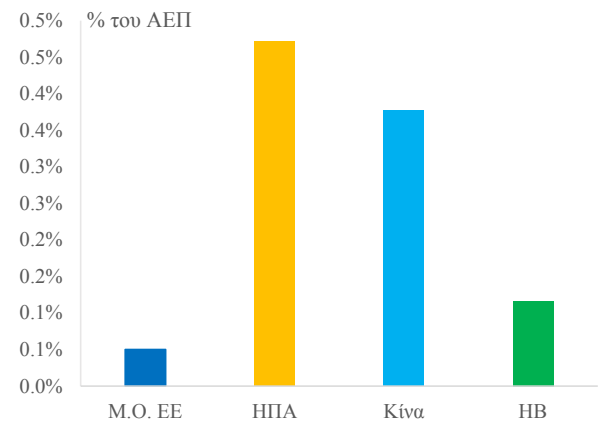
⁷² Ευρωπαϊκή Επιτροπή — ΓΔ RTD και JRC, [The EU Industrial R&D Investment Scoreboard](#) (Πίνακας αποτελεσμάτων της ΕΕ για τις βιομηχανικές επενδύσεις σε Ε&Α).

⁷³ Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Tracking country innovation performance: [The Innovation Output Indicator 2023](#) (Παρακολούθηση των επιδόσεων των χωρών όσον αφορά την καινοτομία: Δείκτης αποτελεσμάτων καινοτομίας 2023).

⁷⁴ Πρώην πρωθυπουργός κ. Draghi, «[The future of European competitiveness – A competitiveness strategy for Europe](#)» (Το μέλλον της ευρωπαϊκής ανταγωνιστικότητας — Στρατηγική ανταγωνιστικότητας για την Ευρώπη), μέρος Β, σ. 244.

αντλήθηκαν στον εν λόγω κλάδο παγκοσμίως διοχετεύθηκαν σε επιχειρήσεις εγκατεστημένες στην ΕΕ⁷⁵.

Γράφημα 3: Επενδύσεις επιχειρηματικών κεφαλαίων ως ποσοστό του ΑΕΠ το 2023

Πηγές: Invest Europe· Eurostat· ΟΟΣΑ· Statista

Ο προϋπολογισμός της ΕΕ περιλαμβάνει σειρά προγραμμάτων που λειτουργούν ως σημαντικοί μοχλοί για δημόσιες και ιδιωτικές επενδύσεις και ερευνητικές προσπάθειες. Για παράδειγμα, το InvestEU έχει ήδη κινητοποιήσει 218 δισ. EUR σε επενδύσεις για μια περισσότερο καινοτόμο και ανταγωνιστική ΕΕ. Το πρόγραμμα-πλαίσιο «Ορίζων Ευρώπη» παρέχει χρηματοδότηση ύψους 93,5 δισ. EUR για την έρευνα και την καινοτομία κατά την περίοδο 2021-2027 και το Ταμείο Καινοτομίας στηρίζει καινοτόμες τεχνολογίες χαμηλών ανθρακούχων εκπομπών (βλ. ενότητα 3.2). Παρότι στον προϋπολογισμό της ΕΕ

υπάρχουν σημαντικές διαθέσιμες ευκαιρίες χρηματοδότησης, οι δαπάνες της ΕΕ κατανέμονται σε υπερβολικά πολλά προγράμματα, κάτι το οποίο προκαλεί αυξημένη πολυπλοκότητα και ακαμψία που εξουδετερώνει την ισχύ μέσω του μεγέθους, η οποία επιδιώκεται με τη συγκέντρωση πόρων για τη χρηματοδότηση σημαντικών έργων σε επίπεδο ΕΕ⁷⁶.

Η πλατφόρμα στρατηγικών τεχνολογιών για την Ευρώπη (STEP) δημιουργήθηκε το 2024 για να κατευθύνει τα έργα, τις τεχνολογίες και τους τομείς προτεραιότητας της χρηματοδότησης της ΕΕ. Τονώνει τις επενδύσεις και αυξάνει τη στήριξη για την ανάπτυξη και την παραγωγή καινοτόμων και στρατηγικών τεχνολογιών στην Ευρώπη. Η STEP συγκεντρώνει και κατευθύνει τη χρηματοδότηση σε 11 προγράμματα της ΕΕ για ψηφιακές τεχνολογίες και καινοτομία στον τομέα της υπερπροηγμένης τεχνολογίας, καθαρές και αποδοτικές ως προς τη χρήση των πόρων τεχνολογίες και βιοτεχνολογίες. Η Επιτροπή έχει ήδη δημοσιεύσει περίπου 30 προσκλήσεις υποβολής προτάσεων STEP, συνολικού ύψους άνω των 8,5 δισ. EUR, και τα κράτη μέλη έχουν ανακατευθύνει περισσότερα από 6 δισ. EUR σε έργα STEP.

2.2 Ψηφιοποίηση

ΒΔΕ	Τι μετράται	Στόχος	Τελευταία τιμή για την ΕΕ
ΒΔΕ 8: Ψηφιακή ένταξη των ΜΜΕ ⁷⁷	Ποσοστό των εταιρειών της ΕΕ με τουλάχιστον βασικό επίπεδο ψηφιακής ένταξης. Αυτό σημαίνει τη χρήση τουλάχιστον τεσσάρων από τις δώδεκα επιλεγμένες ψηφιακές τεχνολογίες (π.χ. τεχνολογία ΤΝ· πωλήσεις ηλεκτρονικού εμπορίου που αντιστοιχούν τουλάχιστον	90 % έως το 2030	57,7 % (2023) 54,8 % (2021)

⁷⁵ [Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Strategic Insights into the EU’s Advanced Manufacturing Industry, Report \(2024\)](#) (Στρατηγικές πληροφορίες σχετικά με τη βιομηχανία προηγμένης μεταποίησης της ΕΕ, Έκθεση) (2024).

⁷⁶ Πρώην πρωθυπουργός κ. Draghi, «[The future of European competitiveness – A competitiveness strategy for Europe](#)» (Το μέλλον της ευρωπαϊκής ανταγωνιστικότητας — Στρατηγική ανταγωνιστικότητας για την Ευρώπη).

⁷⁷ Ευρωπαϊκή Επιτροπή, [εκθέσεις για την ψηφιακή δεκαετία](#).

	στο 1 % του συνολικού κύκλου εργασιών κ.λπ.) όπως ορίζεται στο πρόγραμμα πολιτικής για την ψηφιακή δεκαετία.		
ΒΔΕ 9: Υιοθέτηση ψηφιακών τεχνολογιών από τις επιχειρήσεις	Ποσοστό των ευρωπαϊκών εταιρειών που χρησιμοποιούν υπηρεσίες υπολογιστικού νέφους, ανάλυση δεδομένων και/ή τεχνητή νοημοσύνη. Στόχος που ορίζεται στο πρόγραμμα πολιτικής για την ψηφιακή δεκαετία.	75 % έως το 2030	Υπηρεσίες υπολογιστικού νέφους: 38,9 % (2023) 34,0 % (2021) Ανάλυση δεδομένων: 33,2 % (2023) Μαζικά δεδομένα: 14,2 % (2020) ⁷⁸ Τεχνητή νοημοσύνη: 8,0 % (2023) 7,6 % (2021)

Η ΕΕ υστερεί σε σχέση με τους ανταγωνιστές της στους ψηφιακούς τομείς. Για παράδειγμα, φιλοξενεί μόνο 263 εταιρείες-μονόκερους, έναντι 1 539 στις ΗΠΑ και 387 στην Κίνα. Η ΕΕ παραμένει σε ανταγωνιστική θέση σε τομείς όπως η προηγμένη μεταποίηση και ο εξοπλισμός κινητών δικτύων, αλλά δεν έχει καταφέρει να συμβαδίσει με τον συνολικό ρυθμό των παγκόσμιων ανταγωνιστών σε αμφότερα τα τμήματα του υλισμικού και του λογισμικού του τομέα των τεχνολογιών των πληροφοριών και των επικοινωνιών (ΤΠΕ). Ενώ το μερίδιο της ΕΕ στην παγκόσμια αγορά ΤΠΕ μειώθηκε κατά το ήμισυ την τελευταία δεκαετία (στο 10,8 %), το μερίδιο των ΗΠΑ αυξήθηκε κατά ένα τρίτο (στο 38 %)⁷⁹. Επιπλέον, η βάση γνώσεων της ΕΕ για την ανάπτυξη ψηφιακών τεχνολογιών βρίσκεται σε μεγάλο βαθμό εκτός της Ένωσης, με τις παραπομπές σε διπλώματα ευρεσιτεχνίας εκτός ΕΕ να αντιπροσωπεύουν περίπου το 70 % των αιτήσεων διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας για ψηφιακές εφευρέσεις⁸⁰.

Η ψηφιακή ένταση των ΜΜΕ και η υιοθέτηση ψηφιακών τεχνολογιών από τις εταιρείες δεν αυξάνονται ακόμη με αρκετά γρήγορους ρυθμούς. Το 2023 το 57,7 % των ΜΜΕ της ΕΕ είχαν τουλάχιστον βασικό επίπεδο ψηφιακής έντασης, ποσοστό που αντιπροσωπεύει αύξηση σε σύγκριση με πριν από 2 έτη, πλην όμως όχι με αρκετά ταχείς ρυθμούς ώστε να παραμείνουν σε καλό δρόμο για την επίτευξη του στόχου του 90 % βασικής ψηφιακής έντασης έως το 2030 (ΒΔΕ 8). Το ποσοστό των εταιρειών της ΕΕ με περισσότερους από δέκα εργαζομένους που έχουν υιοθετήσει βασικές ψηφιακές τεχνολογίες έχει επίσης αυξηθεί, καθώς το 33,2 % των εταιρειών χρησιμοποιούν ανάλυση δεδομένων, το 38,9 % χρησιμοποιούν το υπολογιστικό νέφος και το 8 % έχουν εφαρμόσει την ΤΝ στις επιχειρηματικές τους δραστηριότητες⁸¹, ωστόσο και οι αριθμοί αυτοί δεν αρκούν για να ακολουθηθεί η πορεία που απαιτείται για την επίτευξη του στόχου της υιοθέτησης σε ποσοστό 75 % το 2030 (ΒΔΕ 9).

Η εφαρμογή διαδικασιών προηγμένης μεταποίησης σε παραδοσιακές βιομηχανίες, όπως η προσθετική κατασκευή και η ρομποτική, εξακολουθεί να είναι υπερβολικά αργή. Η πυκνότητα των ρομπότ στην ΕΕ ανέρχεται σε 22 μονάδες ανά 1 000 εργαζομένους, δηλαδή είναι χαμηλότερη από τις ΗΠΑ (29) και υστερεί σημαντικά σε σχέση με τη Νότια Κορέα (101),

⁷⁸ Λόγω αλλαγής του ορισμού, το μέρος του ΒΔΕ 16 που μετρά την ανάλυση δεδομένων το 2023 και εκείνο που αφορά τα μαζικά δεδομένα το 2020 δεν είναι πλήρως συγκρίσιμα.

⁷⁹ Statista, [ICT global market share worldwide 2023](#) (Μερίδιο στην παγκόσμια αγορά ΤΠΕ ανά τον κόσμο για το 2023).

⁸⁰ Ευρωπαϊκή Επιτροπή, ΓΔ JRC, [The geography of EU green and digital inventions and their knowledge sources](#) (Η γεωγραφία των πράσινων και ψηφιακών εφευρέσεων της ΕΕ και οι πηγές γνώσης τους), 2023.

⁸¹ Eurostat, [Digitalisation in Europe – 2024 edition](#) (Ψηφιοποίηση στην Ευρώπη — έκδοση 2024).

την Κίνα (47) και την Ιαπωνία (42)⁸².

Οι πλέον ανατρεπτικές και υποσχόμενες τεχνολογικές εξελίξεις θα περιστρέφονται γύρω από την τεχνητή νοημοσύνη (TN), όπου η Ευρώπη υστερεί επί του παρόντος. Η ΕΕ δεν έχει κατορθώσει μέχρι στιγμής να αξιοποιήσει την ισχύ που μπορεί να προσφέρει η ενιαία αγορά για να καταστήσει δυνατή την πρόσβαση μεγάλης κλίμακας σε δεδομένα ελεύθερης ροής και ισχυρές προοπτικές επέκτασης, στοιχεία τα οποία αμφότερα αποτελούν προαπαιτούμενα για μια επιτυχημένη τεχνολογική βιομηχανία. Οι επιχειρήσεις δρομολογούν μεγάλες επενδύσεις στην TN, ενώ η μερίδα του λέοντος εντοπίζεται σε εταιρείες των ΗΠΑ. Η αξία του τομέα αναμένεται να υπερδεκαπλασιαστεί έως το 2030⁸³. Προκειμένου να βελτιωθούν οι συνθήκες για την ανάπτυξη της τεχνολογίας, η ΕΕ επεκτείνει την κορυφαία παγκοσμίως υποδομή της στον τομέα της υπολογιστικής υψηλών επιδόσεων για τη δημιουργία «εργοστασίων TN» που θα λειτουργούν ως υπηρεσίες μίας στάσης για την κατάρτιση και την ανάπτυξη μοντέλων TN από τις εταιρείες.

Η μεγαλύτερη εφαρμογή ψηφιακών τεχνολογιών στον τομέα της μεταποίησης μπορεί να αυξήσει σημαντικά την παραγωγικότητα σε ολόκληρη την οικονομία. Η εφαρμογή της τεχνολογίας είναι εξίσου σημαντική με την ανάπτυξή της και αποτελεί εφικτό στόχο συγκριτικά με το απαιτητικότερο εγχείρημα της ταχείας κάλυψης της υστέρησης όσον αφορά την ανάπτυξη TN σε σύγκριση με τις ΗΠΑ και την Κίνα, οι οποίες ήδη προπορεύονται μακράν. Η παροχή κινήτρων για την ανάπτυξη προηγμένων ψηφιακών τεχνολογιών στη βιομηχανία, στις υπηρεσίες και στον δημόσιο τομέα θα είναι καίριας σημασίας για την τόνωση της οικονομίας γενικότερα.

2.3 Δεξιότητες και εκπαίδευση

ΒΔΕ	Τι μετράται	Στόχος	Τελευταία τιμή για την ΕΕ
ΒΔΕ 10: Ποσοστό απασχόλησης	Ποσοστό των απασχολούμενων ατόμων σε ηλικία εργασίας.	78 % έως το 2030	75,3 % (2023) 74,6 % (2022)
ΒΔΕ 11: Συμμετοχή ενηλίκων στην εκπαίδευση και την κατάρτιση	Ποσοστό του ενήλικου πληθυσμού που συμμετέχει σε εκπαίδευση και/ή κατάρτιση τουλάχιστον μία φορά ετησίως.	60 % έως το 2030	39,5 % (2022) 37,4 % (2016)
ΒΔΕ 12: Ειδικοί στις ΤΠΕ	Ειδικοί στις ΤΠΕ ως ποσοστό της συνολικής απασχόλησης	20 εκατομμύρια ειδικοί στις ΤΠΕ, περίπου 10 % της συνολικής απασχόλησης	9,8 εκατομμύρια, 4,8 % της απασχόλησης (2023) 9,4 εκατομμύρια, 4,6 % της απασχόλησης (2022)
ΒΔΕ 13: Βαθμολογία PISA	Επιδόσεις των ατόμων ηλικίας 15 ετών στις δοκιμασίες του προγράμματος PISA του ΟΟΣΑ, που καλύπτουν τα μαθηματικά, την ανάγνωση και τις θετικές επιστήμες. Οι υψηλές βαθμολογίες δηλώνουν καλύτερες επιδόσεις.		Μαθηματικά: 474 (2022) Μαθηματικά: 492 (2018) Ανάγνωση: 475 (2022) Ανάγνωση: 488 (2018) Φυσικές επιστήμες: 484 (2022) Φυσικές επιστήμες: 488 (2018)

⁸² International Federation of Robotics (Διεθνής Ομοσπονδία Ρομποτικής), [Global Robot Density in Factories Doubled in Seven Years](#) (Η παγκόσμια πυκνότητα ρομπότ σε εργοστάσια διπλασιάστηκε σε μία επταετία).

⁸³ Υπηρεσία Έρευνας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, [AI investment: EU and global indicators](#) (Επενδύσεις στην TN: Ενωσιακοί και παγκόσμιοι δείκτες).

Ενώ το ποσοστό απασχόλησης στην ΕΕ κινείται σταθερά προς τον στόχο του 78 % για το 2030⁸⁴ (ΒΔΕ 10), τα εκπαιδευτικά αποτελέσματα στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση παρουσιάζουν υστέρηση. Το ποσοστό απασχόλησης στην ΕΕ υπερέβη το 75 % το 2023, έναντι 72 % το 2018⁸⁵. Οι επιδόσεις αυτές συμβαδίζουν εν γένει με τις ΗΠΑ, αλλά υπολείπονται συγκριτικά με τις αντίστοιχες τάσεις στην Ιαπωνία και στο Ηνωμένο Βασίλειο⁸⁶. Ταυτόχρονα, η Ευρώπη αντιμετωπίζει πρόβλημα όσον αφορά τον εφοδιασμό των νέων με βασικές δεξιότητες. Οι μέσες βαθμολογίες PISA που καταγράφουν τις επιδόσεις των ατόμων ηλικίας 15 ετών στα μαθηματικά, στην ανάγνωση και στις θετικές επιστήμες έχουν μειωθεί σε όλα τα μαθήματα, συνεχίζοντας την πτωτική τάση που παρατηρήθηκε σε προηγούμενες έρευνες. Οι μαθητές της ΕΕ έχουν χαμηλές επιδόσεις σε σύγκριση με τους ομολόγους τους στο Ηνωμένο Βασίλειο, στις ΗΠΑ, στην Ιαπωνία και στην Κίνα⁸⁷ (ΒΔΕ 13). Η αυξημένη συμμετοχή των γυναικών στο εργατικό δυναμικό συμβάλλει στην αντιμετώπιση των ελλείψεων δεξιοτήτων, αλλά το χάσμα απασχόλησης μεταξύ των φύλων δεν έχει μειωθεί παρά μόνο οριακά τα τελευταία έτη.

Ο ταχέως εξελισσόμενος χαρακτήρας της αγοράς εργασίας, σε συνδυασμό με τη δημογραφική αλλαγή, αναδεικνύουν την ανάγκη να αποκτήσουν οι Ευρωπαίοι νέες δεξιότητες. Ωστόσο, πάνω από το 70 % των επιχειρήσεων αναφέρουν ότι η έλλειψη κατάλληλων δεξιοτήτων εμποδίζει τις επενδύσεις τους και σχεδόν τέσσερις στις πέντε ΜΜΕ αναφέρουν δυσκολίες στην εξεύρεση εργαζομένων με τις κατάλληλες δεξιότητες⁸⁸. Το δε πρόβλημα επιτείνεται καθώς προβλέπεται ότι ο πληθυσμός της Ευρώπης σε ηλικία εργασίας θα μειώνεται κατά περίπου ένα εκατομμύριο άτομα ετησίως κατά μέσο όρο, από σήμερα έως το 2050⁸⁹, εάν δεν υπάρξουν αντισταθμιστικές αλλαγές. Ενώ υπάρχει υψηλή και αυξανόμενη ζήτηση για δεξιότητες ΤΠΕ, μόνο το 56 % του πληθυσμού εκτιμάται ότι διαθέτει βασικές ή πάνω από τις βασικές ψηφιακές δεξιότητες⁹⁰, στοιχείο που καταδεικνύει την ανάγκη αναβάθμισης των δεξιοτήτων και επανειδίκευσης του εργατικού δυναμικού. Το 45 % των ΜΜΕ αναφέρουν ότι οι ελλείψεις δεξιοτήτων παρεμποδίζουν την ικανότητά τους να υιοθετούν ή να χρησιμοποιούν αποτελεσματικά ψηφιακές τεχνολογίες⁹¹. Ο αριθμός των ειδικών στις ΤΠΕ ανήλθε σε 10 εκατομμύρια το 2023, αριθμός που αντιστοιχεί στο 4,8 % της συνολικής απασχόλησης⁹² και καταγράφει πρόοδο προς την επίτευξη του στόχου να αποτελούν οι ειδικοί στις ΤΠΕ το 10 % του εργατικού δυναμικού έως το 2030 (ΒΔΕ 12). Παρ' όλα αυτά, μόνο το 39,5 % του ενήλικου πληθυσμού συμμετέχει σε εκπαίδευση ή κατάρτιση (ΒΔΕ 11), στοιχείο που καταδεικνύει την ανάγκη προώθησης της διά βίου μάθησης. Το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο συμβάλλει στην επανειδίκευση και την αναβάθμιση των δεξιοτήτων του εργατικού δυναμικού με προϋπολογισμό ύψους 142,7 δισ. EUR για την περίοδο 2021-2027. Για την αντιμετώπιση των ελλείψεων δεξιοτήτων σε τομείς κρίσιμης σημασίας, όπως οι τεχνολογίες μηδενικών καθαρών εκπομπών, η κυβερνοασφάλεια και οι κατασκευές, δρομολογήθηκαν

⁸⁴ Στόχος που καθορίζεται στο σχέδιο δράσης για τον ευρωπαϊκό πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων.

⁸⁵ Eurostat, [Employment and activity by sex and age — annual data](#) (Απασχόληση και δραστηριότητα ανά φύλο και ηλικία — ετήσια δεδομένα).

⁸⁶ ΟΟΣΑ, [Labour force participation rate](#) (Ποσοστό συμμετοχής στην αγορά εργασίας).

⁸⁷ ΟΟΣΑ, [PISA 2022 Results](#) (Αποτελέσματα PISA 2022).

⁸⁸ Ευρωπαϊκή Επιτροπή, [Digital skills and jobs](#) (Ψηφιακές δεξιότητες και θέσεις εργασίας).

⁸⁹ [Employment and social developments in Europe 2023 \(Απασχόληση και κοινωνικές εξελίξεις στην Ευρώπη 2023\) — Υπηρεσία Εκδόσεων της ΕΕ.](#)

⁹⁰ Eurostat, [Digitalisation in Europe – 2024 edition](#) (Ψηφιοποίηση στην Ευρώπη — έκδοση 2024).

⁹¹ [Ευρωπαϊκό Έτος Δεξιοτήτων — Ελλείψεις δεξιοτήτων, στρατηγικές πρόσληψης και διατήρησης δεξιοτήτων σε μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις Έκθεση \(Σεπτέμβριος 2023\). Ευρωπαϊκή Επιτροπή \(europa.eu\).](#)

⁹² Eurostat, [ICT specialists in employment](#) (Απασχολούμενοι ειδικοί στις ΤΠΕ).

ειδικά προσαρμοσμένες ακαδημίες ανά κλάδο σε συνεργασία με την επιχειρηματική κοινότητα.

ΕΝΟΤΗΤΑ 3 — Απανθρακοποίηση της βιομηχανίας και των επενδύσεων

3.1 Πρόσβαση σε ιδιωτικά κεφάλαια και επενδύσεις

ΒΔΕ	Τι μετράται	Τελευταία τιμή για την ΕΕ
ΒΔΕ 14: Ιδιωτικές επενδύσεις	Ιδιωτικές επενδύσεις (ποσοστό του ΑΕΠ)	18,5 % (2023) 19,3 % (2022)
ΒΔΕ 15: Ιδιωτικές αποταμιεύσεις που επενδύονται σε ομόλογα, μετοχές, επενδυτικά κεφάλαια και παρόμοια	Όγκος των αποταμιεύσεων των νοικοκυριών σε ομόλογα, εισηγμένες μετοχές και επενδυτικά, ασφαλιστικά και συνταξιοδοτικά ταμεία, σε σχέση με τον όγκο της διακράτησης μετρητών και των τραπεζικών καταθέσεων των νοικοκυριών. Δίνει μια εικόνα για το μερίδιο των αποταμιεύσεων που τροφοδοτούν άμεσα τις επενδύσεις στην πραγματική οικονομία, διευκολύνοντας την πρόσβαση των επιχειρήσεων σε χρηματοδότηση.	43 % (2023) 42 % (2022)

Υπάρχουν τεράστιες επενδυτικές ανάγκες για να μπορέσουν οι επιχειρήσεις να διαχειριστούν την πράσινη και την ψηφιακή μετάβαση. Απαιτούνται επενδύσεις στην παραγωγή, τη μεταφορά και την αποθήκευση ηλεκτρικής ενέργειας, στον εξηλεκτρισμό των βιομηχανικών διεργασιών, στην ενεργειακή απόδοση, στην υπολογιστική ικανότητα, στον αυτοματισμό και σε πολλούς άλλους τομείς. Ομοίως, απαιτούνται επενδύσεις στη βιομηχανία ημιαγωγών και στην εξόρυξη, την επεξεργασία και την ανακύκλωση πολλών κρίσιμων πρώτων υλών.

Οι ιδιωτικές επενδύσεις, σε ποσοστό περίπου 19 % του ΑΕΠ, παρέμειναν εν γένει σταθερές τα τελευταία έτη (ΒΔΕ 14). Τα συνολικά επίπεδα είναι ελαφρώς υψηλότερα από εκείνα των ΗΠΑ και πολύ υψηλότερα από εκείνα του Ηνωμένου Βασιλείου⁹³. Η ειδική ανάλυση σχετικά με την εξέλιξη των επιχειρηματικών κεφαλαίων και ο σχετικός ΒΔΕ παρουσιάστηκαν στην ενότητα 2.

Σε σύγκριση με άλλες προηγμένες οικονομίες, πολύ μικρότερο μερίδιο των ιδιωτικών αποταμιεύσεων της ΕΕ διοχετεύεται άμεσα σε επενδύσεις σε εταιρείες και σε μορφές επενδύσεων που ενέχουν υψηλότερο κίνδυνο. Οι παραγωγικές επενδύσεις είναι χαμηλές και η ιδιωτική αποταμίευση είναι υψηλή⁹⁴. Το μερίδιο των αποταμιεύσεων των νοικοκυριών στην ΕΕ που διοχετεύονται σε εταιρικά ομόλογα, εισηγμένες μετοχές, επενδυτικά κεφάλαια και παρόμοια είναι σχετικά χαμηλό και αντιστοιχεί στο 43 % των επιπέδων των αποταμιεύσεων σε παραδοσιακούς τραπεζικούς λογαριασμούς (ΒΔΕ 15)⁹⁵. Το αντίστοιχο επίπεδο στο Ηνωμένο Βασίλειο είναι 55 % και στις ΗΠΑ 72 % (βλ. γράφημα 4)⁹⁶. Τα υψηλά ποσοστά

⁹³ Ευρωπαϊκή Επιτροπή, βάση δεδομένων AMECO.

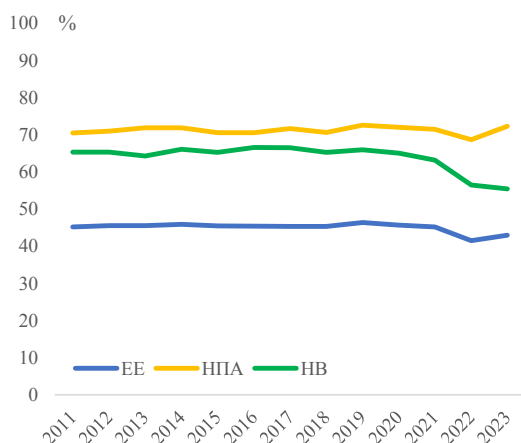
⁹⁴ Οι παραγωγικές επενδύσεις ορίζονται εδώ ως ο ακαθάριστος σχηματισμός παγίου κεφαλαίου μείον τις επενδύσεις σε κατοικίες.

⁹⁵ Σημείωση: Μέρος αυτών των αποταμιεύσεων θα συμβάλει στην επιχειρηματική επενδυτική δραστηριότητα μέσω της κατανομής χαρτοφυλακίου που πραγματοποιείται από τράπεζες και άλλους ενδιάμεσους χρηματοπιστωτικούς οργανισμούς.

⁹⁶ Σημείωση: Το σύνολο δεικτών της Επιτροπής για την Ένωση Κεφαλαιαγορών παρέχει λεπτομερείς δείκτες που διευκολύνουν την παρακολούθηση των εξελίξεων των κεφαλαιαγορών. [List of indicators to monitor progress towards the CMU objectives](#) (Κατάλογος δεικτών για την παρακολούθηση της προόδου προς την επίτευξη των στόχων της Ένωσης Κεφαλαιαγορών).

συμμετοχής στις χρηματοπιστωτικές αγορές βοηθούν τις επιχειρήσεις να διαφοροποιήσουν τη χρηματοδότησή τους. Οι ισχυρές κεφαλαιαγορές είναι σημαντικές για τη διευκόλυνση της πρόσβασης των εταιρειών σε χρηματοδότηση και για την κινητοποίηση χρηματοδότησης για επεκτεινόμενες επιχειρήσεις⁹⁷.

Γράφημα 4: Αποταμιεύσεις των νοικοκυριών που επενδύονται σε ομόλογα, μετοχές, επενδυτικά κεφάλαια και παρόμοια.

Σημείωση: Όγκος των αποταμιεύσεων των νοικοκυριών σε εταιρικά ομόλογα, εισηγμένες μετοχές, και επενδυτικά, ασφαλιστικά και συνταξιοδοτικά ταμεία, σε σχέση με τον όγκο της διακράτησης μετρητών και των τραπεζικών καταθέσεων των νοικοκυριών.

Πηγή: Ευρωπαϊκή Επιτροπή, ΓΔ FISMA

δεν είναι αρκετά ελπιδοφόρο, στοιχείο που μειώνει την εμπιστοσύνη στις προοπτικές απόδοσης των επενδύσεων. Από τις αποταμιεύσεις των νοικοκυριών της ΕΕ που επενδύονται σε εταιρικά ομόλογα, εισηγμένες μετοχές και επενδυτικά κεφάλαια, σημαντικό μερίδιο, περίπου 300 δισ. EUR ετησίως, δεν επενδύεται στην ΕΕ αλλά στο εξωτερικό¹⁰⁰, και κυρίως στις ΗΠΑ. Ταυτόχρονα, οι άμεσες ξένες επενδύσεις της ΕΕ στις ΗΠΑ ανήλθαν σε 3,27 τρις. EUR το 2023¹⁰¹.

Τα νέα τραπεζικά δάνεια προς ΜΜΕ έχουν μειωθεί μετά την πανδημία COVID-19, θέτοντας σε κίνδυνο τις νέες επενδύσεις. Παρότι θα ήταν επιθυμητό να είναι υψηλότερο το μερίδιο της χρηματοδότησης των εταιρειών που διοχετεύεται μέσω εταιρικών ομολόγων, εισηγμένων μετοχών, επιχειρηματικών κεφαλαίων και επενδυτικών κεφαλαίων, η τραπεζική χρηματοδότηση παραμένει ζωτικής σημασίας για την προώθηση της ανάπτυξης και της

Σημαντικά ποσά χρημάτων των αποταμιευτών της ΕΕ είτε δεσμεύονται σε τραπεζικούς λογαριασμούς είτε επενδύονται στο εξωτερικό. Παρότι ο όγκος των ιδιωτικών αποταμιεύσεων στην ΕΕ ήταν σχεδόν κατά 65 % μεγαλύτερος απ' ό,τι στις ΗΠΑ το 2022, τα νοικοκυριά της ΕΕ έχουν σημαντικά χαμηλότερο συνολικό πλούτο σε σύγκριση με τους ομολόγους τους στις ΗΠΑ⁹⁸, κυρίως λόγω των χαμηλότερων αποδόσεων που λαμβάνουν γενικά από τις χρηματοπιστωτικές αγορές. Ενώ ο καθαρός πλούτος των νοικοκυριών των ΗΠΑ αυξήθηκε κατά περίπου 150 % τα τελευταία 15 έτη, η αντίστοιχη αύξηση ήταν μόνο 55 % στη ζώνη του ευρώ⁹⁹. Αυτό οφείλεται σε μεγάλο βαθμό στην έλλειψη ικανότητας του χρηματοπιστωτικού συστήματος της ΕΕ να τονώσει τις επενδύσεις υψηλής απόδοσης, η οποία μπορεί να εξηγηθεί από τον συνδυασμό της απουσίας φορολογικών κινήτρων και των επαχθών απαιτήσεων υποβολής φορολογικών στοιχείων σε πολλά κράτη μέλη, παράλληλα με την αντίληψη του κοινού ότι το συνολικό επιχειρηματικό κλίμα

⁹⁷ Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων (ΕΤΕπ), [The scale-up gap](#) (Η υστέρηση των επεκτεινόμενων επιχειρήσεων).

⁹⁸ Πρώην πρωθυπουργός κ. Draghi, «[The future of European competitiveness – A competitiveness strategy for Europe](#)» (Το μέλλον της ευρωπαϊκής ανταγωνιστικότητας — Στρατηγική ανταγωνιστικότητας για την Ευρώπη), μέρος Β, σ. 1.

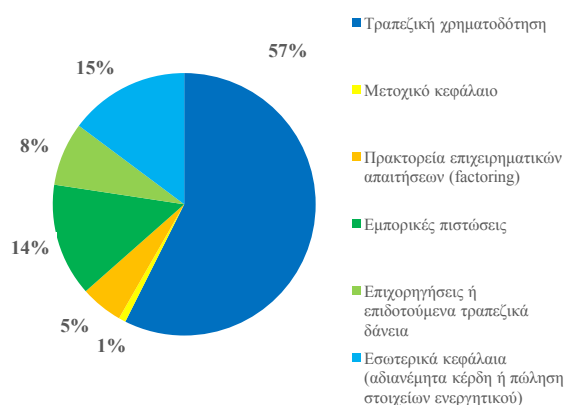
⁹⁹ Λογαριασμοί κατανομής του πλούτου της ΕΚΤ· οικονομικά στοιχεία της Ομοσπονδιακής Τράπεζας (Federal Reserve) των ΗΠΑ.

¹⁰⁰ Πρώην πρωθυπουργός κ. Letta, «[Much more than a Market](#)» (Πολύ περισσότερο από μια απλή αγορά), σ. 11.

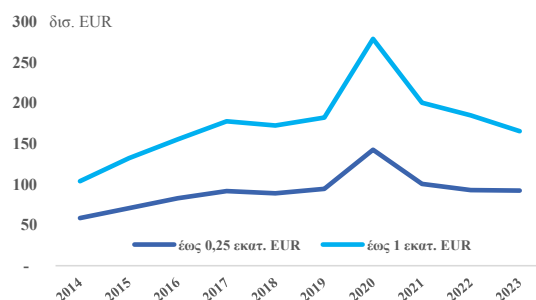
¹⁰¹ Statista, [Foreign direct investment from Europe into the United States from 2000 to 2023](#) (Άμεσες ξένες επενδύσεις από την Ευρώπη στις Ηνωμένες Πολιτείες από το 2000 έως το 2023).

ανταγωνιστικότητας της πλειονότητας των ευρωπαϊκών ΜΜΕ που χρησιμοποιούν παραδοσιακά τραπεζικά δάνεια για τη χρηματοδότηση επενδύσεων (που αντιστοιχούν στο 57 % της συνολικής χρηματοδότησής τους, βλ. γράφημα 5). Ωστόσο, η δανειοδότηση των ΜΜΕ, η οποία κορυφώθηκε μετά την έναρξη της πανδημίας COVID-19 λόγω των μαζικών καθεστώτων δημόσιας παρέμβασης, συρρικνώνεται σημαντικά, καθώς η δημόσια στήριξη αποσύρεται. Τα σημερινά επίπεδα νέας τραπεζικής χρηματοδότησης έχουν μειωθεί κάτω από τα επίπεδα προ της πανδημίας (γράφημα 6), κάτι που μπορεί επίσης να αποδοθεί εν μέρει στην αύξηση των επιτοκίων που παρατηρήθηκε έως το 2024.

Γράφημα 5: Είδος χρηματοδότησης που χρησιμοποιήθηκε το 2023 από ΜΜΕ (ποσοστό επί του συνόλου)

Γράφημα 6: Νέος τραπεζικός δανεισμός σε μη χρηματοπιστωτικές επιχειρήσεις

Πηγή: The Survey on the Access to Finance of Enterprises (SAFE) [Έρευνα για την πρόσβαση των επιχειρήσεων στη χρηματοδότηση (SAFE)], Δεκέμβριος 2023¹

Πηγή: Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα, MFI Interest Rate Statistics [Επιτόκια των νομισματικών χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων (NXI)]²

3.2 Δημόσιες επενδύσεις και υποδομές

ΒΔΕ	Τι μετράται	Τελευταία τιμή για την ΕΕ
ΒΔΕ 16: Δημόσιες επενδύσεις	Δημόσιες επενδύσεις (ποσοστό του ΑΕΠ)	3,49 % (2023) 3,24 % (2022)

Οι δημόσιες επενδύσεις αυξήθηκαν με αργούς ρυθμούς τα τελευταία έτη, φτάνοντας το 3,5 % του ΑΕΠ το 2024, από 3,1 % του ΑΕΠ το 2018 (ΒΔΕ 16). Ενώ το επίπεδο της ΕΕ ισούται με τις δημόσιες δαπάνες των ΗΠΑ που ανέρχονται επίσης στο 3,5 % του ΑΕΠ, το χρηματοδοτικό τοπίο στην ΕΕ είναι κατακερματισμένο και πολύπλοκο, με το μεγαλύτερο μέρος της χρηματοδότησης να χορηγείται σε εθνικό επίπεδο. Για παράδειγμα, στην περίπτωση της Ε&Α, το 93 % των δημόσιων πόρων που επενδύονται ετησίως παρέχονται μέσω εθνικών προγραμμάτων¹⁰².

Σε επίπεδο ΕΕ, τα ταμεία της πολιτικής συνοχής, ο μηχανισμός ανάκαμψης και ανθεκτικότητας (ΜΑΑ) και άλλα μέσα συμβάλλουν στη χρηματοδότηση της πράσινης

¹⁰² Πρώην πρωθυπουργός κ. Draghi, «[The future of European competitiveness – A competitiveness strategy for Europe](#)» (Το μέλλον της ευρωπαϊκής ανταγωνιστικότητας — Στρατηγική ανταγωνιστικότητας για την Ευρώπη), μέρος Β, σ. 236.

και της ψηφιακής μετάβασης¹⁰³. Από το 2021 ο ΜΑΑ έχει καταβάλει 306 δισ. EUR¹⁰⁴, απαιτείται δε ενδεδειγμένη εφαρμογή των εθνικών σχεδίων για να διασφαλιστεί η έγκαιρη και ολοκληρωμένη εκταμίευση των υπόλοιπων ποσών. Τα ταμεία της πολιτικής συνοχής εκταμίευσαν 249 δισ. EUR κατά την περίοδο 2021-2024. Το Ταμείο Καινοτομίας θα διαθέσει ποσό που εκτιμάται σε 40 δισ. EUR κατά την τρέχουσα δεκαετία για την ανάπτυξη και την εφαρμογή τεχνολογιών χαμηλών ανθρακούχων εκπομπών, ιδίως σε ενεργοβόρες βιομηχανίες, στην παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας και στην αποθήκευση ενέργειας.

Παρά τις σχετικές πηγές δημόσιας χρηματοδότησης, όπως το InvestEU και η STEP, εξακολουθεί να υπάρχει χρηματοδοτικό κενό για την επέκταση των παραγωγικών ικανοτήτων, καθώς λιγότερο από το 5 % της χρηματοδότησης της ΕΕ για την καθαρή τεχνολογία στηρίζει την παραγωγή μηδενικών καθαρών εκπομπών στα υψηλότερα επίπεδα τεχνολογικής ετοιμότητας (8-9)¹⁰⁵.

Το πλαίσιο της ΕΕ για τις κρατικές ενισχύσεις κατέστησε δυνατές στοχευμένες δημόσιες επενδύσεις από τα κράτη μέλη, αποτρέποντας παράλληλα αδικαιολόγητες στρεβλώσεις του ανταγωνισμού και διατηρώντας ίσους όρους ανταγωνισμού. Το 2022 τα κράτη μέλη δαπάνησαν σχεδόν 228 δισ. EUR, ποσό που αντιστοιχεί στο 1,4 % του ΑΕΠ τους, για κρατικές ενισχύσεις (συμπεριλαμβανομένων μέτρων για την αντιμετώπιση της κρίσης). Ο φετινός πίνακας αποτελεσμάτων για την ενιαία αγορά και την ανταγωνιστικότητα —που δημοσιεύεται μαζί με την παρούσα έκθεση— περιλαμβάνει έναν νέο δείκτη που συγκρίνει τη διασπορά των κρατικών ενισχύσεων με τη διασπορά του ΑΕΠ στην ΕΕ. Διαπιστώνει ότι οι κρατικές ενισχύσεις είναι πιο άνισα κατανομημένες μεταξύ των κρατών μελών κατά τα τελευταία 10 έτη, στοιχείο που καταδεικνύει αυξημένο κίνδυνο κατακερματισμού της ενιαίας αγοράς¹⁰⁶.

Τα σημαντικά έργα κοινού ευρωπαϊκού ενδιαφέροντος (ΣΕΚΕΕ) αποτελούν βασικό εργαλείο για συντονισμένες δημόσιες και ιδιωτικές επενδύσεις στην ΕΕ για τη στήριξη ρηξικέλευθων έργων καινοτομίας και υποδομών σε τομείς κρίσιμων τεχνολογιών. Τα ΣΕΚΕΕ αποτελούν ένα βήμα προς την κατεύθυνση του αυξημένου διακρατικού συντονισμού των βιομηχανικών πολιτικών εντός της ΕΕ, μια εξέλιξη που πρέπει να προχωρήσει περαιτέρω. Έως σήμερα έχουν εγκριθεί δέκα ολοκληρωμένα ΣΕΚΕΕ, με αξία εθνικής δημόσιας στήριξης άνω των 37 δισ. EUR, κινητοποιώντας ιδιωτικές επενδύσεις ύψους 66 δισ. EUR (βλ. γράφημα [7]). Είναι αναγκαίο να απλουστευθεί και να επιταχυνθεί η διαδικασία σχεδιασμού και εξέτασης των ΣΕΚΕΕ, ώστε τα στρατηγικά έργα να ξεκινούν γρήγορα. Το κοινό ευρωπαϊκό φόρουμ για τα ΣΕΚΕΕ, το οποίο εγκαινιάστηκε τον Οκτώβριο του 2023, συμβάλλει στην αντιμετώπιση αυτών των ζητημάτων προσδιορίζοντας στρατηγικούς τομείς για μελλοντικά ΣΕΚΕΕ και βελτιώνοντας τον σχεδιασμό και την εφαρμογή τους.

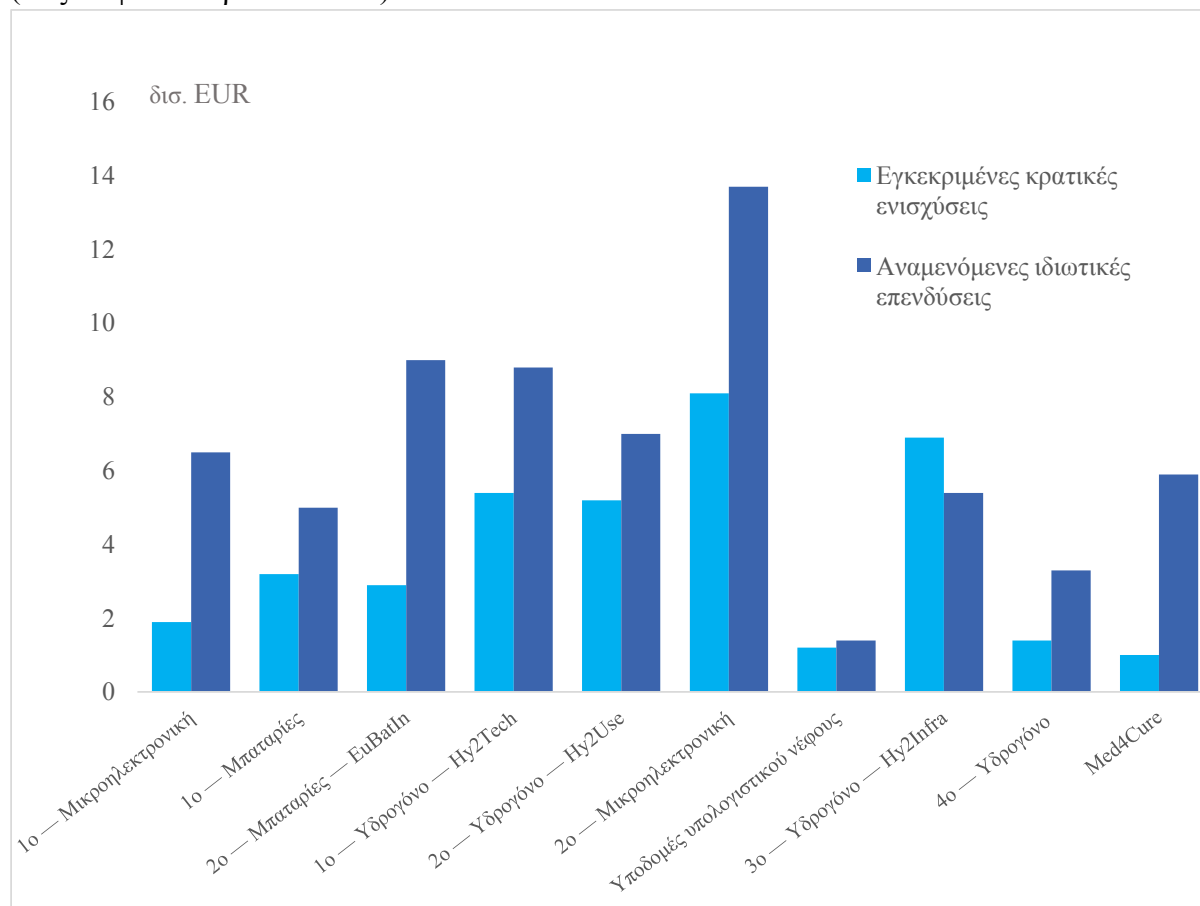
¹⁰³ Συνολικά, το 2023 ο προϋπολογισμός της ΕΕ και το NextGenerationEU διέθεσαν το 38 % των πόρων τους σε μέτρα που σχετίζονται με το κλίμα και το 19 % των πόρων τους στις ψηφιακές προτεραιότητες της ΕΕ.

¹⁰⁴ Ευρωπαϊκή Επιτροπή, [Πίνακας αποτελεσμάτων για την ανάκαμψη και την ανθεκτικότητα](#).

¹⁰⁵ Τα επίπεδα τεχνολογικής ετοιμότητας αποτελούν δείκτη μέτρησης της ωριμότητας μιας τεχνολογίας, με το 1 να αντιστοιχεί στη λιγότερο ώριμη (βασική έρευνα) και το 9 να αντιστοιχεί στην πλέον ώριμη (έτοιμη για εφαρμογή/λειτουργία).

¹⁰⁶ Ευρωπαϊκή Επιτροπή, [Πίνακας αποτελεσμάτων της ενιαίας αγοράς](#).

Γράφημα 7: Επισκόπηση των ΣΕΚΕΕ και του όγκου των επενδύσεων που κινητοποιήθηκαν (έως το φθινόπωρο του 2024)

Πηγή: [Approved IPCEIs \(Εγκεκριμένα ΣΕΚΕΕ\) — Ευρωπαϊκή Επιτροπή](#)

Οι δημόσιες συμβάσεις μπορούν να χρησιμεύσουν ως στρατηγικό εργαλείο για να διοχετευθούν δημόσιες επενδύσεις στη διαμόρφωση του μέλλοντος της ευρωπαϊκής οικονομίας για τη στήριξη στόχων όπως η πράσινη μετάβαση και η ανθεκτικότητα της οικονομίας της ΕΕ, αλλά η εφαρμογή τους μπορεί να ενέχει προκλήσεις. Οι οδηγίες για τις δημόσιες συμβάσεις διασφαλίζουν κοινούς κανόνες σε ολόκληρη την ενιαία αγορά και κάθε χρόνο περισσότερες από 250 000 δημόσιες αρχές στην ΕΕ δαπανούν περίπου το 14 % του ΑΕΠ (2 000 δισ. EUR το 2022) σε υπηρεσίες, έργα και προμήθειες. Παρότι οι υφιστάμενοι κανόνες επιτρέπουν κοινωνικά κριτήρια, καθώς και κριτήρια βιωσιμότητας και ανθεκτικότητας, η υιοθέτησή τους ήταν περιορισμένη, μεταξύ άλλων λόγω των προκλήσεων σε επίπεδο εφαρμογής.

3.3 Ενέργεια

ΒΔΕ	Τι μετράται	Στόχος	Τελευταία τιμή για την ΕΕ
ΒΔΕ 17: Τιμές ηλεκτρικής ενέργειας για τους μη οικιακούς καταναλωτές	Τιμές ηλεκτρικής ενέργειας για τους μη οικιακούς καταναλωτές (ζώνη τιμών ID της ΕΕ, μεγάλοι εμπορικοί καταναλωτές), εξαιρουμένων των ανακτήσιμων φόρων και εισφορών.		0,16 EUR ανά kWh (2024) 0,20 EUR ανά kWh (2023)
ΒΔΕ 18: Εξηλεκτρισμός	Ηλεκτρική ενέργεια ως ποσοστό της		21,3 % (2022) 20,8 % (2021)

	συνολικής κατανάλωσης ενέργειας ¹⁰⁷ .		
ΒΔΕ 19: Μερίδιο ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές	Παραγωγή ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές ως ποσοστό της συνολικής κατανάλωσης ενέργειας.	45 % το 2030	24,5 % (2023) 23 % (2022)

Οι απότομες αυξήσεις των τιμών της ενέργειας τα τελευταία έτη έχουν επιβαρύνει τις ευρωπαϊκές ενεργοβόρες βιομηχανίες, όπως οι βιομηχανίες παραγωγής χάλυβα, τσιμέντου, γυαλιού, χαρτιού και χημικών προϊόντων. Η παραγωγή μειώθηκε απότομα —σε ορισμένα δε τμήματα της αγοράς κατά περισσότερο από 10 % σε σύγκριση με πριν από το 2021¹⁰⁸. Για παράδειγμα, στην παραγωγή αλουμινίου, το ενεργειακό κόστος ανέρχεται συνήθως στο ήμισυ του συνολικού κόστους παραγωγής¹⁰⁹. Το ενεργειακό κόστος επηρεάζει σημαντικά την ικανότητα των επιχειρήσεων της ΕΕ να ανταγωνίζονται στις διεθνείς αγορές.

Οι τιμές της ηλεκτρικής ενέργειας στην ΕΕ μειώθηκαν από τη μέγιστη τιμή που είχαν φτάσει, αλλά εξακολουθούν να είναι σχεδόν διπλάσιες από τα ιστορικά επίπεδα και σημαντικά υψηλότερες από τις αντίστοιχες σε ανταγωνιστικές περιοχές (βλ. ΒΔΕ 17). Οι εταιρείες της ΕΕ αντιμετωπίζουν τιμές ηλεκτρικής ενέργειας οι οποίες είναι κατά μέσο όρο 3 φορές υψηλότερες από τις τιμές των ΗΠΑ και τιμές φυσικού αερίου 4-5 φορές υψηλότερες¹¹⁰. Παρατηρούνται επίσης σημαντικές διαφορές τιμών εντός της ΕΕ¹¹¹. Οι αυξήσεις των τιμών είχαν άμεσο αρνητικό αντίκτυπο στην εμπιστοσύνη των επενδυτών και είχαν ως αποτέλεσμα την απόσυρση άμεσων ξένων επενδύσεων και τη διακοπή σχεδίων επέκτασης. Το 33 % των επιχειρήσεων δηλώνουν ότι οι ασταθείς και υπερβολικά υψηλές τιμές της ενέργειας είναι οι κύριοι παράγοντες που επηρεάζουν αρνητικά την ελκυστικότητα της ΕΕ ως τόπου επιχειρηματικής εγκατάστασης¹¹².

¹⁰⁷ Ηλεκτρική ενέργεια ως ποσοστό της ακαθάριστης τελικής κατανάλωσης ενέργειας.

¹⁰⁸ Eurostat· Ευρωπαϊκή Επιτροπή — ΓΔ GROW.

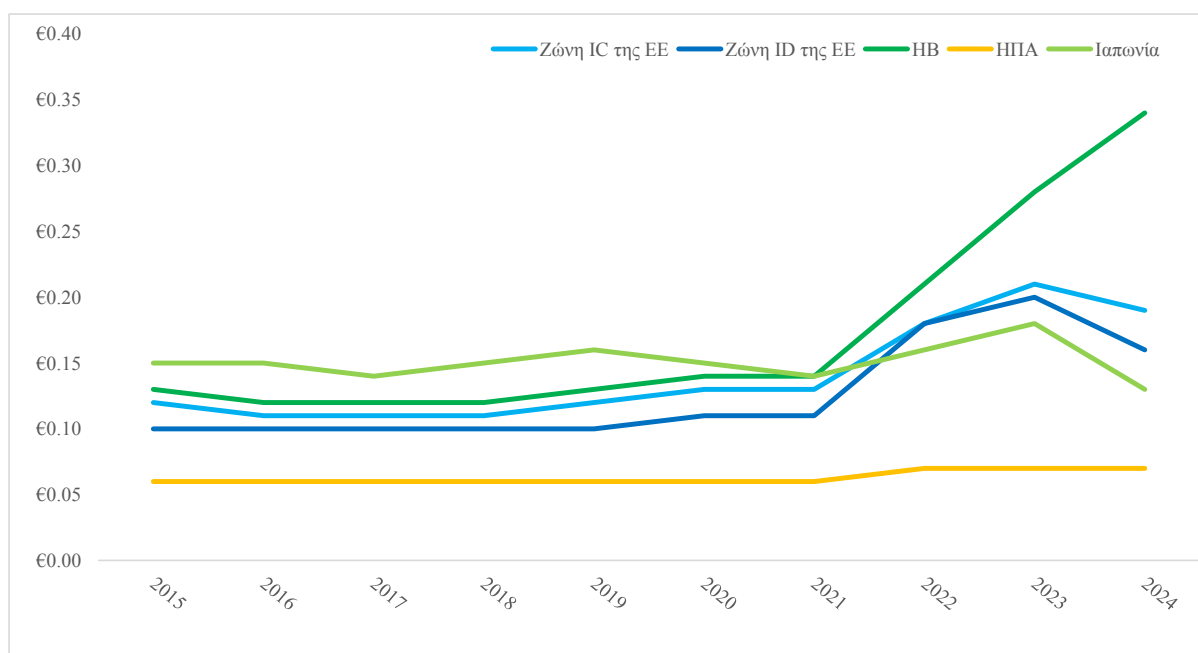
¹⁰⁹ International Aluminium Institute (Διεθνές Ινστιτούτο Αλουμινίου).

¹¹⁰ Eurostat· Υπηρεσία Πληροφοριών Ενέργειας (Energy Information Administration — EIA) των ΗΠΑ· Υπουργείο Ενεργειακής Ασφάλειας και Καθαρών Μηδενικών Εκπομπών (Department for Energy Security and Net Zero — DESNZ) του Ηνωμένου Βασιλείου· και Διεθνής Οργανισμός Ενέργειας (ΔΟΕ).

¹¹¹ Βλ. τα εθνικά αριθμητικά στοιχεία του ΒΔΕ 17 στο παράρτημα 1 της παρούσας έκθεσης.

¹¹² Ernst & Young, [EY Europe Attractiveness Survey June 2024](#) (Ερευνα της ΕΥ για την ελκυστικότητα της Ευρώπης, Ιούνιος 2024).

Γράφημα 8: Τιμές ηλεκτρικής ενέργειας για επιχειρήσεις στην ΕΕ και σε άλλες προηγμένες οικονομίες.

Πηγή: Eurostat, Υπηρεσία Πληροφοριών Ενέργειας (Energy Information Administration — EIA) των ΗΠΑ, Υπουργείο Ενεργειακής Ασφάλειας και Καθαρών Μηδενικών Εκπομπών (Department for Energy Security and Net Zero — DESNZ) του Ηνωμένου Βασιλείου και Διεθνής Οργανισμός Ενέργειας (ΔΟΕ)¹¹³.

Τα σημερινά επίπεδα τιμών παρεμποδίζουν επίσης τον εξηλεκτρισμό της οικονομίας της ΕΕ. Η ηλεκτρική ενέργεια ως μερίδιο του ενεργειακού μείγματος έχει παραμείνει σταθερή στο 20 % περίπου από το 2000 και δεν έχει ακόμη αυξηθεί σε μεγάλη κλίμακα (ΒΔΕ 18)¹¹⁴. Αυτό μπορεί να εξηγηθεί εν μέρει από τη συστηματικά μικρή διαφορά τιμών μεταξύ αερίου και ηλεκτρικής ενέργειας, η οποία δεν παρέχει επαρκή οικονομικά κίνητρα για τη μετάβαση στην ηλεκτρική ενέργεια, παρά την υψηλότερη ενεργειακή απόδοση των ηλεκτρικών συστημάτων. Αυτό έχει αποθαρρύνει τη μετάβαση της βιομηχανίας και των νοικοκυριών. Ωστόσο, αναμένεται ότι το μερίδιο ηλεκτρικής ενέργειας θα αυξηθεί διαδοχικά, δεδομένων των ολοένα και αυστηρότερων κανόνων για τις εκπομπές, της μεγαλύτερης τιμολόγησης του άνθρακα¹¹⁵, καθώς και των αναθεωρημένων κανόνων φορολόγησης της ενέργειας¹¹⁶, που θα δώσουν ώθηση στον εξηλεκτρισμό της βιομηχανίας, θα παράσχουν κίνητρα για τη χρήση αντλιών θερμότητας για θέρμανση και θα επιταχύνουν τη χρήση ηλεκτρικών οχημάτων.

Η οικονομία της ΕΕ εξακολουθεί να βασίζεται σε μεγάλο βαθμό στα ορυκτά καύσιμα, τα οποία αποτελούν περίπου τα δύο τρίτα του ενεργειακού μείγματος. Το μερίδιο των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας αυξάνεται και αντιπροσωπεύει το 24,5 % (ΒΔΕ 19) και η πυρηνική ενέργεια παρέχει το 12 % του ενεργειακού μείγματος της ΕΕ¹¹⁷. Η εκτίμηση των επιπτώσεων της ανακοίνωσης σχετικά με τον κλιματικό στόχο της Ευρώπης για το 2040 δείχνει

¹¹³ Ζώνη IC της ΕΕ = μεσαίου μεγέθους βιομηχανικοί καταναλωτές με ετήσια κατανάλωση μεταξύ 500 MWh και 2 000 MWh. Ζώνη ID της ΕΕ = μεγάλοι βιομηχανικοί καταναλωτές με ετήσια κατανάλωση μεταξύ 2 000 MWh και 20 000 MWh.

¹¹⁴ [Energy statistical datasheets for the EU countries](#) (Στατιστικά δελτία ενεργειακών δεδομένων για τις χώρες της ΕΕ).

¹¹⁵ Σύστημα εμπορίας δικαιωμάτων εκπομπών της ΕΕ.

¹¹⁶ Αναθεωρημένη οδηγία της ΕΕ για τη φορολόγηση της ενέργειας, η οποία επί του παρόντος τελεί υπό διαπραγμάτευση.

¹¹⁷ Eurostat, [Energy statistics](#) (Στατιστικές ενέργειας).

ότι αυτές οι καθαρές πηγές ενέργειας θα μπορούσαν να καλύψουν το 75 % των ενεργειακών αναγκών στην ΕΕ έως το 2040¹¹⁸. Η τρέχουσα εξάρτηση από εισαγόμενα ορυκτά καύσιμα εκθέτει τη βιομηχανία σε κινδύνους διαταραχής του εφοδιασμού και αστάθειας των τιμών, ενώ η μεγαλύτερη μελλοντική εξάρτηση από απανθρακοποιημένες πηγές ενέργειας μπορεί να αυξήσει την οικονομική προσιτότητα και να περιορίσει την ευπάθεια της βιομηχανίας.

Η Ευρώπη έχει ισχυρό ιστορικό επιδόσεων στους τομείς της καθαρής τεχνολογίας και της ενεργειακής καινοτομίας¹¹⁹, αλλά δεν παρέχει ακόμη επαρκές πλαίσιο συνθηκών για την εισαγωγή καινοτόμων προϊόντων στην αγορά και την επέκταση των επιχειρήσεων, στοιχείο που με τη σειρά του μπορεί να συμβάλει στην αύξηση της ενεργειακής απόδοσης και στην τόνωση του εφοδιασμού με ηλεκτρική ενέργεια. Η παγκόσμια αγορά βασικών καθαρών τεχνολογιών μαζικής παραγωγής αναμένεται να τριπλασιαστεί έως το 2035 σε ετήσια αξία της τάξης των 1,9 τρισ. EUR¹²⁰, προσφέροντας τεράστιες ευκαιρίες τις οποίες μπορούν να αξιοποιήσουν οι εταιρείες της ΕΕ. Η ταχεία εφαρμογή του κανονισμού για τη βιομηχανία των μηδενικών καθαρών εκπομπών (NZIA) θα βοηθήσει την ΕΕ να αναπτύξει ισχυρή εγχώρια παραγωγική ικανότητα για τις εν λόγω τεχνολογίες, η οποία είναι ζωτικής σημασίας για την κάλυψη των αναγκών της κοινωνίας για φθηνότερη και καθαρότερη ενέργεια.

3.4 Κυκλική οικονομία

ΒΔΕ	Τι μετράται	Στόχος	Τελευταία τιμή για την ΕΕ
ΒΔΕ 20: Ποσοστό κυκλικής χρήσης υλικών	Υλικά που ανακτώνται και επανεισάγονται στην οικονομία, ως ποσοστό της συνολικής χρήσης υλικών.	23,4 % έως το 2030	11,8 % (2023) 11,5 % (2022)

Η Ευρώπη σημειώνει αργά πρόοδο προς την επίτευξη μιας πιο κυκλικής οικονομίας¹²¹. Από το 2000 η κυκλικότητα της οικονομίας της ΕΕ, μετρούμενη ως το ποσοστό κυκλικής χρήσης υλικών, αυξήθηκε από 8,2 % σε 11,8 % το 2023¹²² (ΒΔΕ 20), στοιχείο που συνεπάγεται χαμηλότερη κατανάλωση πρωτογενών υλικών, λιγότερα απόβλητα και μειωμένη εξάρτηση από το εξωτερικό. Το αποτύπωμα υλικών της ΕΕ, το οποίο μετρά την εξόρυξη πρώτων υλών για κατανάλωση στην ΕΕ, ανήλθε σε 14,8 τόνους κατά κεφαλήν το 2022¹²³.

Διάφοροι παράγοντες εμποδίζουν τη μετάβαση σε μια κυκλική οικονομία. Οι οικονομικοί περιορισμοί μπορούν να αποθαρρύνουν την υιοθέτηση κυκλικών επιχειρηματικών μοντέλων, καθώς αυτά συχνά συνεπάγονται υψηλότερο αρχικό κόστος και δεδομένου ότι οι δευτερογενείς πρώτες ύλες είναι συνήθως ακριβότερες από τα παρθένα υλικά. Σε συνδυασμό με τους κινδύνους τους οποίους ενέχει η καινοτομία και την αβεβαιότητα σχετικά με την απόδοση των επενδύσεων, καθώς και με τη δυσκολία επέκτασης και αναπαραγωγής λύσεων σε μια κατακερματισμένη αγορά, η επιχειρηματική σκοπιμότητα της κυκλικότητας δεν είναι προφανής. Για παράδειγμα, οι αποκλίσεις μεταξύ των κανονιστικών πλαισίων στα κράτη μέλη

¹¹⁸ Ευρωπαϊκή Επιτροπή, [Έγγραφο εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής που συνοδεύει την ανακοίνωση σχετικά με τον κλιματικό στόχο της Ευρώπης για το 2040](#).

¹¹⁹ Ευρωπαϊκή Επιτροπή — ΓΔ RTD, Οι στατιστικές για τα διπλώματα ευρεσιτεχνίας δείχνουν ότι οι εταιρείες της ΕΕ παράγουν το 29 % των διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας στον τομέα της καθαρής ενέργειας και το 24 % των διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας στον τομέα της ενεργειακής απόδοσης.

¹²⁰ Διεθνής Οργανισμός Ενέργειας, [Energy Technology Perspectives](#) (Προοπτικές ενεργειακής τεχνολογίας) (2024). Στην έκθεση αναφέρονται 2 τρισ. δολάρια ΗΠΑ (USD), με μετατροπή του ποσού στο τέλος του 2024.

¹²¹ Ευρωπαϊκό Ελεγκτικό Συνέδριο, [Ειδική έκθεση: Κυκλική οικονομία — Αργός ο ρυθμός μετάβασης των κρατών μελών παρά τη δράση της ΕΕ](#).

¹²² Eurostat, [Material flows and resource productivity](#) (Ροές υλικών και παραγωγικότητα πόρων).

¹²³ Ευρωπαϊκός Οργανισμός Περιβάλλοντος, [Europe's Material Footprint](#) (Το αποτύπωμα υλικών της Ευρώπης).

της ΕΕ, κυρίως όσον αφορά τα κριτήρια αποχαρκτηρισμού των αποβλήτων, δυσχεραίνουν την ελεύθερη μεταφορά αποβλήτων εντός της ενιαίας αγοράς. Αυτό εμποδίζει την ανάπτυξη ενισχυμένων αλυσίδων εφοδιασμού και αποθαρρύνει την αναβάθμιση καινοτόμων εγκαταστάσεων ανακύκλωσης. Ο βαθμός αξιοποίησης των βιομηχανικών αποβλήτων ή υποπροϊόντων (βιομηχανική συμβίωση) διαφέρει μεταξύ κρατών μελών και μεταξύ κλάδων, ενώ η φθηνή υγειονομική ταφή και η έλλειψη προβλεψιμότητας του εφοδιασμού αποβλήτων/υποπροϊόντων αποτελούν εμπόδια για τα κυκλικά μοντέλα. Υπάρχει επίσης περαιτέρω περιθώριο βελτίωσης της δυνατότητας επισκευής των αγαθών, με στόχο την παράταση της διάρκειας ζωής τους και τον περιορισμό της κατανάλωσης πόρων και ενέργειας που συνδέεται με την παραγωγή νέων αγαθών. Επιπλέον, υπάρχουν μεγάλες αναξιοποίητες δυνατότητες όσον αφορά την επέκταση της χρήσης υλικών βιολογικής προέλευσης, κυρίως δομικών υλικών και καταναλωτικών αγαθών με βάση το ξύλο, από εγχώρια ευρωπαϊκά δάση. Αυτό θα έχει ως αποτέλεσμα να περιοριστεί η χρήση πεπερασμένων πόρων και να μπορούν περισσότερα κτίρια και αγαθά να λειτουργούν ως καταβόθρες διοξειδίου του άνθρακα.

Ο κανονισμός για τις κρίσιμες πρώτες ύλες και ο κανονισμός για τον οικολογικό σχεδιασμό για βιώσιμα προϊόντα βελτιώνουν τις συνθήκες για τα κυκλικά επιχειρηματικά μοντέλα. Ο κανονισμός για τις κρίσιμες πρώτες ύλες αφενός απαιτεί η ανακύκλωση στην ΕΕ να καλύπτει το 25 % της ετήσιας κατανάλωσης πρώτων υλών στρατηγικής σημασίας στην ΕΕ έως το 2030 και αφετέρου εξορθολογίζει τις επενδύσεις σε εγκαταστάσεις ανακύκλωσης. Σε επίπεδο προϊόντων, ο κανονισμός για τον οικολογικό σχεδιασμό για βιώσιμα προϊόντα θα σχεδιάσει συγκεκριμένα κριτήρια κυκλικότητας που θα αφορούν ειδικά συγκεκριμένες κατηγορίες προϊόντων. Αυτό θα συμβάλει στην αντιμετώπιση του κατακερματισμού της αγοράς που απορρέει από τους αποκλίνοντες εθνικούς κανόνες σχετικά με τη βιωσιμότητα των προϊόντων. Το σύστημα πληροφοριών για τις πρώτες ύλες¹²⁴ υποστηρίζει τον άρτια τεκμηριωμένο σχεδιασμό πολιτικής και τις επιχειρηματικές αποφάσεις, παρέχοντας δεδομένα κύκλου ζωής για βασικά υλικά.

ΕΝΟΤΗΤΑ 4 — Αύξηση της ασφάλειας και μείωση των εξαρτήσεων

4.1 Εμπόριο και στρατηγικές εξαρτήσεις

ΒΔΕ	Τι μετράται	Τελευταία τιμή για την ΕΕ
ΒΔΕ 21: Εμπόριο με τον υπόλοιπο κόσμο ως ποσοστό του ΑΕΠ	Ο βαθμός οικονομικής ολοκλήρωσης της ΕΕ με τον υπόλοιπο κόσμο.	14,8 % για τα αγαθά (2023) 17,4 % για τα αγαθά (2022) 7,4 % για τις υπηρεσίες (2023) 7,8 % για τις υπηρεσίες (2022)
ΒΔΕ 22: Εξαγωγές αγαθών και υπηρεσιών ως ποσοστό των παγκόσμιων εισαγωγών	Παγκόσμια βαρύτητα και μερίδιο αγοράς της οικονομίας της ΕΕ.	20,4 % για τα αγαθά (2023) 16,1 % για τα αγαθά (2022) 31,9 % για τις υπηρεσίες (2023) 33,5 % για τις υπηρεσίες (2022)

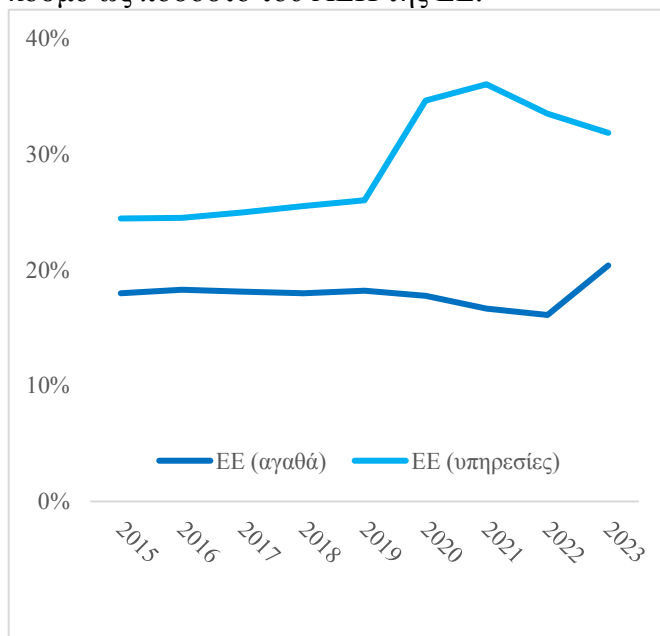
Το διεθνές εμπόριο είναι καίριας σημασίας για την ευημερία της ΕΕ. Παρέχει στις επιχειρήσεις την ευκαιρία να επεκτείνουν τις επιχειρηματικές τους δραστηριότητες σε παγκόσμιο επίπεδο, δημιουργώντας θέσεις εργασίας και έσοδα, προωθώντας την αποδοτικότητα και προάγοντας την καινοτομία. Συμβάλλει επίσης στην ευρωπαϊκή οικονομική ασφάλεια με τη διασφάλιση και τη διαφοροποίηση των αλυσίδων εφοδιασμού,

¹²⁷ Ευρωπαϊκή Επιτροπή, [Raw Materials Information System](#) (Σύστημα πληροφοριών για τις πρώτες ύλες).

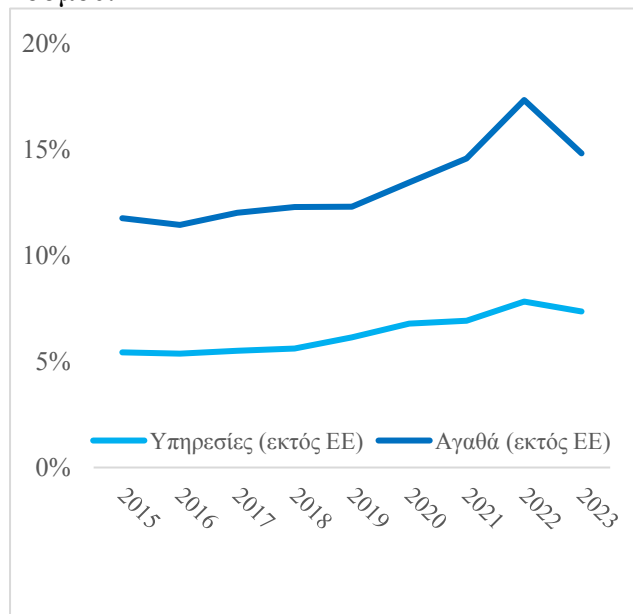
καθώς και με την εισαγωγή κρίσιμων συντελεστών παραγωγής για τις ευρωπαϊκές εταιρείες. Ο ανοικτός χαρακτήρας της οικονομίας της ΕΕ και η οικονομική σημασία του εμπορίου με τον υπόλοιπο κόσμο έχουν διπλασιαστεί τα τελευταία 30 έτη, με το εμπόριο αγαθών εκτός ΕΕ να αυξάνεται από 8 % του ΑΕΠ το 1995 σε 14,8 % το 2023 και το εμπόριο υπηρεσιών εκτός ΕΕ να αυξάνεται από 3 % του ΑΕΠ το 1995 σε 7,4 % το 2023 (ΒΔΕ 21)¹²⁵. Σε σύγκριση με το 2022, το εμπόριο ως ποσοστό του ΑΕΠ μειώθηκε, ιδίως όσον αφορά τα αγαθά. Αντικατοπτρίζοντας τις τάσεις για το ενδοενωσιακό εμπόριο που περιγράφονται στην ενότητα 1.1., το εμπόριο εκτός ΕΕ παραμένει πάνω από τα επίπεδα του 2021 και προ της πανδημίας, ενώ σημαντικό μέρος της αύξησης του 2022 σχετίζεται με τις επιπτώσεις στις τιμές (ενέργειας). Οι τάσεις αυτές απεικονίζονται στο γράφημα 9.

Η ΕΕ αντλεί οικονομική και πολιτική ισχύ από τη θέση της ως παγκόσμιας εμπορικής δύναμης —καθώς είναι πρώτη στον κόσμο όσον αφορά τις εξαγωγές υπηρεσιών και δεύτερη στον κόσμο όσον αφορά τις εξαγωγές αγαθών. Διαχρονικά, η ΕΕ αποτελεί σταθερά την οικονομία με τον μεγαλύτερο όγκο εξαγωγών υπηρεσιών, παρουσιάζοντας σταθερή αύξηση έως τη μέγιστη τιμή του 36 % των εισαγωγών υπηρεσιών του υπόλοιπου κόσμου το 2021, και υποχωρώντας σε ποσοστό ελαφρώς κάτω από το 32 % το 2023. Οι εξαγωγές αγαθών ως ποσοστό των εισαγωγών του υπόλοιπου κόσμου παρουσίασαν αντίστροφη τάση κατά την τελευταία δεκαετία, με βραδεία μείωση των αριθμών της ΕΕ, με εξαίρεση το ανοδικό άλμα από 16 % το 2022 σε 20 % το 2023 (βλ. γράφημα 10, ΒΔΕ 22)¹²⁶.

Γράφημα 9: Εμπόριο της ΕΕ με τον υπόλοιπο κόσμο ως ποσοστό του ΑΕΠ της ΕΕ.

Γράφημα 10: Εξαγωγές αγαθών και υπηρεσιών ως ποσοστό των εισαγωγών του υπόλοιπου κόσμου.

Πηγές: Οργανισμός Βιομηχανικής Ανάπτυξης των Ηνωμένων Εθνών, βάση δεδομένων ανταγωνιστικών βιομηχανικών επιδόσεων· βάσεις δεδομένων της Παγκόσμιας Τράπεζας· Eurostat· εκτιμήσεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.

Οι τάσεις αυτές αναδύονται στο πλαίσιο ευρύτερων αλλαγών στο παγκόσμιο εμπορικό τοπίο. Μολονότι δεν υπάρχουν στοιχεία από τα οποία να προκύπτει διαρθρωτική αποπαγκοσμιοποίηση, η σημασία του παγκόσμιου εμπορίου σε σχέση με το ΑΕΠ έχει

¹²⁵ Eurostat, International trade in goods (Διεθνές εμπόριο αγαθών) ([ext_go](#))· International trade in services (Διεθνές εμπόριο υπηρεσιών) ([ext_ser](#)).

¹²⁶ Οργανισμός Βιομηχανικής Ανάπτυξης των Ηνωμένων Εθνών, βάση δεδομένων ανταγωνιστικών βιομηχανικών επιδόσεων· βάσεις δεδομένων της Παγκόσμιας Τράπεζας· Eurostat· εκτιμήσεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.

παραμένει εν γένει σταθερή από το 2013. Αυτό οφείλεται εν μέρει σε διάφορους κλυδωνισμούς, όπως η πανδημία COVID-19 και οι εμπορικές εντάσεις μεταξύ των ΗΠΑ και της Κίνας. Τα τελευταία έτη οικονομικοί παράγοντες ανά τον κόσμο έθεσαν σε εφαρμογή πολιτικές για τη βελτίωση της οικονομικής ασφάλειας και ανθεκτικότητάς τους (βλ. παράρτημα 2 σχετικά με τα μέτρα ανθεκτικότητας επιλεγμένων παγκόσμιων παραγόντων), που είχαν ως αποτέλεσμα την παγκόσμια αναδιαμόρφωση των αλυσίδων εφοδιασμού. Οι αλυσίδες εφοδιασμού της ΕΕ είναι δυναμικά δίκτυα με σημαντική ικανότητα προσαρμογής σε αυτό το νέο παγκόσμιο τοπίο. Σύμφωνα με πρόσφατη ανάλυση, υπάρχουν ενδείξεις ότι βρίσκεται σε εξέλιξη μια ανακατανομή των εισαγωγών της ΕΕ, με στροφή από τους εταίρους με τους οποίους δεν έχουν συναφθεί συμφωνίες¹²⁷ προς την ΕΕ (προμήθειες από την εσωτερική αγορά, «reshoring»), προς γειτονικούς εταίρους με τους οποίους έχουν συναφθεί συμφωνίες (προμήθειες από γεωγραφικά εγγύτερες χώρες, «nearshoring») και προς μη γειτονικούς εταίρους με τους οποίους έχουν συναφθεί συμφωνίες (προμήθειες από χώρες-εταίρους, «partnershoring»), με διάφορους βαθμούς έντασης¹²⁸. Αυτό οδήγησε συνολικά σε μεγαλύτερη διαφοροποίηση των εισαγωγών της ΕΕ.

Οι εμπορικές συμφωνίες και οι στρατηγικές εταιρικές σχέσεις ευνοούν την πρόσβαση σε αγορές του εξωτερικού και δημιουργούν νέες επενδυτικές ευκαιρίες. Αυτό είναι ζωτικής σημασίας τόσο λόγω των περιορισμών στην εγχώρια παραγωγή ορισμένων αγαθών όσο και λόγω των δυνατοτήτων των εταιρειών της ΕΕ να ανοίξουν νέους ορίζοντες στο εξωτερικό. Η Επιτροπή έχει άρει 140 φραγμούς όσον αφορά τις εξαγωγές της ΕΕ σε περισσότερες από 40 χώρες κατά την τελευταία πενταετία, απελευθερώνοντας επιπλέον εξαγωγές της ΕΕ ύψους 6,2 δισ. EUR μόνο το 2023¹²⁹.

Ταυτόχρονα, υπάρχουν σημαντικοί κίνδυνοι που προκύπτουν από τις αυξημένες γεωπολιτικές εντάσεις, τις αθέμιτες εμπορικές πρακτικές και τις στρατηγικές εξαρτήσεις, στις οποίες είναι εκτεθειμένη μια ανοικτή οικονομία όπως η ΕΕ. Οι ενδείξεις αύξησης των κινεζικών εξαγωγών σε πολύ ανταγωνιστικές τιμές, που σε πολλές περιπτώσεις διευκολύνονται από κρατικές επιδοτήσεις, ενδέχεται να προκαλέσουν σοβαρή ζημία σε τμήματα του ενωσιακού κλάδου μεταποίησης. Αυτός είναι ο λόγος για τον οποίο η ΕΕ θέσπισε δασμούς για τα ηλεκτρικά οχήματα από την Κίνα¹³⁰. Επιπλέον, η ΕΕ θέσπισε νέο κανονισμό για τις ξένες επιδοτήσεις και ενίσχυσε το πλαίσιο για τον έλεγχο των ΑΞΕ σε στρατηγικούς τομείς. Το παράρτημα 2 παρέχει πληροφορίες σχετικά με τα μέτρα ανθεκτικότητας επιλεγμένων παγκόσμιων παραγόντων¹³¹.

Η ανάλυση της εξωτερικής ευπάθειας της ενωσιακής οικονομίας αποκαλύπτει ότι η ΕΕ είναι περισσότερο εκτεθειμένη σε εξωτερικά εμπορικά τρωτά σημεία απ' ό,τι η Κίνα,

¹²⁷ Οι «εταίροι με τους οποίους έχουν συναφθεί συμφωνίες» περιλαμβάνουν τρίτες χώρες με τις οποίες η ΕΕ έχει συνάψει εμπορικές συμφωνίες (είτε είναι σε ισχύ είτε εφαρμόζονται προσωρινά), εταιρικές σχέσεις για τις πρώτες ύλες, ή χώρες οι οποίες έχουν υπογράψει την κοινή δήλωση συνεργασίας για τις παγκόσμιες αλυσίδες εφοδιασμού του 2022. Οι υπόλοιπες τρίτες χώρες θεωρούνται «εταίροι με τους οποίους δεν έχουν συναφθεί συμφωνίες» (συμπεριλαμβανομένων π.χ. της Ρωσίας και της Κίνας).

¹²⁸ R. Arjona, W. Connell, C. Hergelegiu (2024): [«Supply Chain Tectonics: Empirics on how the EU is plotting its path through global trade segment»](#) (Τεκτονική των αλυσίδων εφοδιασμού. Εμπειρικά στοιχεία σχετικά με τον τρόπο με τον οποίο η ΕΕ χαράσσει την πορεία της εν μέσω του κατακερματισμού του παγκόσμιου εμπορίου), Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Single Market Economics Papers 28.

¹²⁹ Ευρωπαϊκή Επιτροπή, [Implementation and Enforcement of EU Trade Policy](#) (Εφαρμογή και επιβολή της εμπορικής πολιτικής της ΕΕ).

¹³⁰ Δασμοί της ΕΕ στις εισαγωγές ηλεκτρικών οχημάτων μπαταρίας από την Κίνα.

¹³¹ Το παράρτημα αυτό περιγράφει το γενικό πλαίσιο στον τομέα του εμπορίου και του αλυσίδων εφοδιασμού, παραθέτοντας τα μέτρα ανθεκτικότητας που έχουν λάβει οι ΗΠΑ, το Ηνωμένο Βασίλειο, η Κίνα, η Ιαπωνία, η Ινδία, ο Καναδάς, η Αυστραλία, η Νότια Κορέα, η Σιγκαπούρη και η Ταϊβάν.

αλλά λιγότερο εκτεθειμένη απ' ό,τι οι ΗΠΑ. Για όλα τα βιομηχανικά προϊόντα, ο δείκτης εξωτερικής ευπάθειας (EXVI)¹³² ανέρχεται σε 0,22 για την ΕΕ, σε 0,13 για την Κίνα και σε 0,28 για τις ΗΠΑ. Σε στρατηγικές αλυσίδες εφοδιασμού, όπως οι ημιαγωγοί, οι τεχνολογίες μηδενικών καθαρών εκπομπών και οι κρίσιμες πρώτες ύλες, η ΕΕ βρίσκεται στην πλέον ευπαθή κατάσταση όσον αφορά τις πρώτες ύλες (0,28), σε σύγκριση με τους ημιαγωγούς (0,22) και τις τεχνολογίες μηδενικών καθαρών εκπομπών (0,18). Σε σύγκριση με τους κύριους εμπορικούς εταίρους της, η ΕΕ φαίνεται να είναι περισσότερη ευπαθής σε εξωτερικούς παράγοντες και στις τρεις συγκεκριμένες αλυσίδες εφοδιασμού σε σχέση με την Κίνα. Ωστόσο, σε σύγκριση με τις ΗΠΑ, η ΕΕ είναι περισσότερο ευπαθής μόνον στην αλυσίδα εφοδιασμού ημιαγωγών. Κατά την τελευταία δεκαετία η ευπάθεια της ΕΕ στον τομέα των κρίσιμων πρώτων υλών μειώθηκε ελαφρώς, ενώ τα τρωτά σημεία στις αλυσίδες εφοδιασμού ημιαγωγών και τεχνολογιών μηδενικών καθαρών εκπομπών παρέμειναν σχετικά σταθερά, όπως περιγράφεται λεπτομερώς στο παράρτημα 1 μέρος II.

Οι επιχειρήσεις της ΕΕ ανέφεραν δυσκολίες όσον αφορά την πρόσβαση σε ορισμένα βασικά προϊόντα, η δε πρόσβαση σε πρώτες ύλες, όπως ο χάλυβας, ο χαλκός, τα ορυκτά καύσιμα, το λίθιο κ.λπ., αναφέρθηκε ως σημαντικό εμπόδιο από το 37 % των εταιρειών¹³³. Άλλα σημαντικά εμπόδια περιλαμβάνουν την πρόσβαση σε ημιαγωγούς και μικροκυκλώματα (23 %), καθώς και σε άλλα κατασκευαστικά στοιχεία, ημικατεργασμένα προϊόντα και εξοπλισμό (27 %)¹³⁴. Για να αυξηθεί η πρόσβαση σε κρίσιμες πρώτες ύλες, η ΕΕ έχει υπογράψει 14 εταιρικές σχέσεις για τις πρώτες ύλες, ενώ και άλλες βρίσκονται στο στάδιο της προετοιμασίας¹³⁵. Με την Global Gateway¹³⁶, η ΕΕ εξακολουθεί να ενισχύει τους εμπορικούς δεσμούς με τα κέντρα ανάπτυξης και να διασφαλίζει τις αλυσίδες εφοδιασμού σε κρίσιμους τομείς.

Συμπέρασμα

Η παρούσα έκθεση παρουσιάζει τα πλεονεκτήματα και τις αδυναμίες της οικονομίας της ΕΕ και της ανταγωνιστικότητάς της. Δείχνει ότι η πρόοδος της ολοκλήρωσης στην ενιαία αγορά συνεχίζεται, αλλά έχει επιβραδυνθεί. Παρότι το έλλειμμα συμμόρφωσης έχει βελτιωθεί, εξακολουθεί να υπάρχει υπερβολικός κατακερματισμός για τα αγαθά και τις υπηρεσίες, ενώ επίσης η διοικητική επιβάρυνση είναι υπερβολικά υψηλή. Η Ευρώπη κινδυνεύει να μείνει πίσω στον τομέα της καινοτομίας. Οι ιδιωτικές και δημόσιες δαπάνες Ε&Α παραμένουν χαμηλότερες από εκείνες των ομόλογων οικονομιών. Οι επιχειρήσεις δυσκολεύονται να επεκταθούν, ο ρόλος των επιχειρηματικών κεφαλαίων παραμένει πολύ μικρότερος απ' ό,τι στις ανταγωνιστικές οικονομίες. Τα ποσοστά απασχόλησης αυξάνονται, αλλά εξακολουθεί να παρατηρείται έλλειψη ειδικευμένου εργατικού δυναμικού. Η ψηφιοποίηση σημειώνει πρόοδο, όπως καταδεικνύεται από την υιοθέτηση ψηφιακών τεχνολογιών, αλλά όχι ακόμη με επαρκή

¹³² Ανάλυση που διενεργήθηκε μέσω του νέου δείκτη εξωτερικής ευπάθειας (EXVI) της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, ενός σύνθετου δείκτη που έχει σχεδιαστεί για την αξιολόγηση της εξωτερικής ευπάθειας σε όλο το φάσμα προϊόντων, τομέων, αλυσίδων εφοδιασμού και στη συνολική οικονομία. Ποσοτικοποιεί την ευπάθεια της οικονομίας σε εξωτερικούς κλυδωνισμούς με βαθμολογίες που κυμαίνονται από 0 (χαμηλή ευπάθεια) έως 1 (υψηλή ευπάθεια). Ο δείκτης βασίζεται σε δύο πυλώνες: ο πρώτος επικεντρώνεται στους κινδύνους από ξένες εξαρτήσεις, εξετάζοντας τη συγκέντρωση των εμπορικών ροών και την εξάρτηση από ξένες αγορές, ενώ ο δεύτερος εξετάζει τους κινδύνους που απορρέουν από αδύναμη θέση στην παγκόσμια αγορά, αξιολογώντας τα ανταγωνιστικά πλεονεκτήματα και τις αδυναμίες μέσω των διαφορών στις τιμές και των σχετικών συγκριτικών πλεονεκτημάτων.

¹³³ Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων, [EIB Investment Survey](#) (Ερευνα επενδύσεων της ΕΤΕπ).

¹³⁴ Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων, <https://www.eib.org/en/publications/20240179-navigating-supply-chain-disruptions>.

¹³⁵ Ευρωπαϊκή Επιτροπή, [Raw materials diplomacy \(Διπλωματία στον τομέα των πρώτων υλών\)](#).

¹³⁶ Ευρωπαϊκή Επιτροπή, [Global Gateway](#).

ρυθμό. Ομοίως, η απανθρακοποίηση της βιομηχανίας και των ενεργειακών συστημάτων καθώς και η κυκλικότητα προχωρούν μεν, αλλά θα πρέπει να επιταχυνθούν. Οι υψηλές τιμές της ενέργειας επιβαρύνουν την ανταγωνιστικότητα της Ευρώπης. Οι δημόσιες και ιδιωτικές επενδύσεις δεν διοχετεύονται πάντοτε στις πλέον υποσχόμενες τεχνολογίες και τομείς. Η Ευρώπη ωφελείται από τον εξαιρετικά ανοικτό χαρακτήρα της οικονομίας της, αλλά οι στρατηγικές εξαρτήσεις χρήζουν προσεκτικής παρακολούθησης.

Υπάρχουν πολλές δυνατότητες ενίσχυσης της μακροπρόθεσμης ανταγωνιστικότητας της Ευρώπης και πλήρους αξιοποίησης της ισχύος και του δυναμικού της ενιαίας αγοράς της ΕΕ, με την αποφασιστική αντιμετώπιση των προκλήσεων και φραγμών που περιγράφονται. Πρέπει να αντιμετωπιστούν οι δυσκολίες τις οποίες συναντούν οι εταιρείες όσον αφορά την επέκταση, την καινοτομία και την αύξηση της παραγωγικότητάς τους. Δεδομένου ότι πολλοί από τους κινητήριους μοχλούς της ανταγωνιστικότητας είναι ισχυρά αλληλένδετοι, η προώθηση της ανταγωνιστικότητας και της ευημερίας της Ευρώπης θα απαιτήσει μια συνεκτική και στρατηγική προσέγγιση, ιδίως στο δύσκολο γεωπολιτικό πλαίσιο.

Η ετήσια έκθεση για την ενιαία αγορά και την ανταγωνιστικότητα θα εμπλουτίσει την πολιτική συζήτηση σχετικά με την ανταγωνιστικότητα και την ευημερία και θα τροφοδοτήσει τα επόμενα βήματα για δράση πολιτικής. Η παρούσα έκθεση παρέχει κοινή διαγνωστική ανάλυση και υποδεικνύει προτεραιότητες πολιτικής για τις βιομηχανικές πολιτικές, ιδίως για την επικείμενη συμφωνία για καθαρή βιομηχανία, καθώς και για την ενιαία αγορά, ιδίως για την επικείμενη στρατηγική για την ενιαία αγορά. Συνδυαστικά, η πυξίδα ανταγωνιστικότητας περιγράφει το πλαίσιο της επικείμενης δράσης πολιτικής για την ενίσχυση της ευρωπαϊκής ανταγωνιστικότητας και ανάπτυξης. Επιπλέον, η παρούσα έκθεση θα τροφοδοτήσει τις συζητήσεις στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, στο Συμβούλιο Ανταγωνιστικότητας και στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, καθώς και μεταξύ των κρατών μελών. Ομοίως, μπορεί να χρησιμεύσει ως βάση για στενή συνεργασία και διάλογο με τα ενδιαφερόμενα μέρη, συμπεριλαμβανομένων των επιχειρήσεων. Η έκθεση θα τροφοδοτήσει τις συζητήσεις στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου και προς την κατεύθυνση του εργαλείου συντονισμού της ανταγωνιστικότητας, καθώς και προς την κατεύθυνση του Ταμείου Ανταγωνιστικότητας και του επόμενου πολυετούς δημοσιονομικού πλαισίου. Εν ολίγοις, η παρούσα έκθεση παρέχει τη δυνατότητα στενής παρακολούθησης της ανταγωνιστικότητας της Ευρώπης, ώστε οι διάφοροι ευρωπαϊκοί φορείς να μπορούν να παρακολουθούν την πρόοδο και να προσδιορίζουν προτεραιότητες πολιτικής σε ετήσια βάση.